

Кафедра педагогіки і психології
дошкільної та спеціальної освіти

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до написання кваліфікаційних
робіт на другому (магістерському)
рівні вищої освіти для студентів
спеціальності
012 «Дошкільна освіта»

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання кваліфікаційних робіт
на другому (магістерському) рівні вищої освіти
для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта»**

УДК 378.22:373.2(072)

Рекомендовано Вченою радою
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
протокол № 10 від 31 травня 2023 року

Упорядники:

КОЛТУНОВИЧ Тетяна Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ОЛІЙНИК Марія Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ТАНЯВСЬКА Ярина Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

МАЧИНСЬКА Наталія Ігорівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

ЧУЙКО Галина Василівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

М 54 Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт на другому (магістерському) рівні вищої освіти для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта»: електронне видання / Укл. Т.А. Колтунович, М.І. Олійник, Я.А. Танявська. – Чернівці: [б.в.], 2023. – 68 с.

Методичні рекомендації мають на меті допомогти студентам освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)» у написанні й оформленні кваліфікаційної роботи, узагальнити й систематизувати їх компетентності з фахових дисциплін. У методичних рекомендаціях описано основні етапи організації магістерського дослідження, вимоги до його структури, літературного та технічного оформлення роботи, списку використаних джерел, додатків, до порядку захисту кваліфікаційної роботи, а також критерії її оцінювання.

Рекомендовано для використання здобувачами вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта», керівниками наукових студентських робіт.

УДК 378.22:373.2(072)

© Колтунович Т.А., Олійник М.І., Танявська Я.А., 2023
© Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича, 2023

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	11
СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	17
ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ	17
АНОТАЦІЯ (ABSTRACT)	18
ЗМІСТ	20
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	20
ОСНОВНА ЧАСТИНА РОБОТИ	21
ВСТУП	21
РОЗДІЛ 1	23
РОЗДІЛ 2	24
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25
ДОДАТКИ	27
ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ	28
НАУКОВА ЕТИКА У РОБОТІ З ДЖЕРЕЛАМИ	30
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ СУПРОВІДНИХ ДОКУМЕНТІВ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	31
ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	31
СТРУКТУРА ДОПОВІДІ	32
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39
ДОДАТКИ	42
Додаток А. ЗРАЗОК ЗАЯВИ НА ВИБІР ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	42
Додаток Б. ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	43
Додаток В. ПРИКЛАД ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	56
Додаток Г. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	58

	4
Додаток Д. ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	59
Додаток Е. ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДЖЕРЕЛ	60
Додаток Ж. ПОКАЗНИКИ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТЕКСТІВ (СИСТЕМА UNICHECK)	64
Додаток З. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕЦЕНЗІЇ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ	65
Додаток И. ЗРАЗОК ВИСНОВКУ КЕРІВНИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА КАФЕДРИ	67
Додаток К. ЗРАЗОК ЕКСПЕРТНОГО ВИСНОВКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ	68

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виконання кваліфікаційної роботи – завершальний етап навчання студентів за відповідною програмою підготовки, що має на меті систематизацію, закріплення і розширення теоретичних знань, умінь і навичок, визначення можливості їх практичного застосування у вирішенні професійних завдань.

Виконання і захист кваліфікаційної роботи – форма підсумкової атестації.

Кваліфікаційна робота – це самостійна індивідуальна кваліфікаційна робота, з елементами дослідництва та інновацій, яка є підсумком теоретичної та практичної підготовки в рамках нормативної і вибіркової складових освітньо-професійної програми підготовки магістрів. Це форма контролю набутих слухачем магістратури у процесі навчання інтегрованих умінь, знань, навичок, які необхідні для виконання професійних обов'язків.

Презентовані «Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт на другому (магістерському) рівні вищої освіти для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» розроблені з урахуванням освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», специфіки підготовки роботи за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта», «Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності (Лист МОН України 23.10.2018 № 1/9-650), «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (зі змінами, протокол № 6 від 29.06.2023)¹, та «Правил академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (протокол № 12 від 28.11.2016 р.)².

Кваліфікаційна робота є обов'язковою на завершальному етапі навчання студентів у закладі вищої освіти та виконує кваліфікаційну функцію (отримання відповідного освітнього рівня).

Кваліфікаційна (магістерська) робота (дисертація) – це самостійна навчально-дослідна робота, що виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою прилюдного захисту й здобуття академічного звання магістра.

Основне завдання студента – продемонструвати рівень своєї наукової компетентності, а також здатність самостійно виконувати наукові завдання та

¹ Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (зі змінами, Протокол № 6 від 29.06.2023). URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/x2kft0ij/polozhennia-pro-vyivlennia-i-zapobihannia-akademich-nomu-plahiatu-u-chnu.pdf>

² Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (Протокол № 12 від 28.11.2016 р. URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

проводити науковий пошук.

Тематика та науковий рівень кваліфікаційних робіт повинні відповідати освітньо-професійній програмі підготовки здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 “Дошкільна освіта”.

Теми кваліфікаційних робіт закріплюються за студентами на основі особистих заяв, які пишуться на ім'я завідувача кафедри та затверджуються на засіданні кафедри (див. Дод. А).

Тема кваліфікаційної роботи повинна відповідати тематиці кафедри (“Професійна підготовка педагогічних кадрів закладів дошкільної освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, номер державної реєстрації 0121U110897, термін виконання 2021–2025 рр.), завданням навчальної дисципліни (навчальних дисциплін), з якої/яких виконується робота, а також бути тісно пов'язаною з практичними потребами конкретного фаху.

Теми кваліфікаційних робіт (див. Дод. Б) щорічно оновлюються та затверджуються на засіданні кафедри на початку нового навчального року (URL: <http://preschool.cv.ua/master-thesis/>)

Кваліфікаційна робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки це своєрідний підсумок підготовки магістра, а з іншого – самостійне оригінальне навчально-наукове дослідження студента, у якому зацікавлена кафедра, факультет чи інші установи, організації, на замовлення яких воно може бути виконане.

Кваліфікаційна робота має всі ознаки властиві науковим роботам.

Правила наукової комунікації вимагають, щоб передача наукової інформації включала відмову від вільного висловлення власної думки у “чистому вигляді”. Тому автори кваліфікаційних робіт використовують мовні конструкції із займенником «ми» замість «я», що дозволяє студентам представити свої думки як думки напряму, групи людей чи наукового закладу.

Магістерська підготовка – перший крок до науково-педагогічної та науково-дослідної роботи, який веде до вступу до аспірантури та підготовки кандидатської дисертації. Тому кваліфікаційну роботу не слід вважати науковим твором у повному розумінні цього поняття, оскільки ступінь магістра – академічний рівень вищої школи, який засвідчує наявність у здобувача умінь і навичок науковця-початківця. Тому кваліфікаційна робота належить до категорії навчально-дослідних робіт, а її науковий рівень відповідає освітньо-професійній програмі.

Виконання кваліфікаційної роботи студентом є свідченням того наскільки її автор навчився самостійно вести науковий пошук, визначати професійні проблеми та розуміти найпоширеніші підходи до їх розв'язання.

Для кваліфікаційних робіт бажано, але не обов'язково публікувати основні результати. Такі роботи часто є продовженням курсових робіт, що виконувалися на попередньому освітньому рівні.

Оцінюючи кваліфікаційну роботу, виходять з того, що магістр повинен уміти:

- формулювати науковий апарат дослідження;
- скласти його план;
- вести бібліографічний пошук;
- використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати їх, розробляти нові, виходячи із завдань дослідження;
- здійснювати обробку отриманих даних, їх аналіз, обґрунтування;
- оформляти результати дослідження.

Рекомендований обсяг кваліфікаційної роботи – 70–82 сторінки основного тексту. До цього обсягу не включають список використаних джерел і додатки.

Якість підготовки кваліфікаційної роботи забезпечують загальні та спеціальні (фахові) компетентності програмні результати навчання.

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (КЗ)

- КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності (КС)

- КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.
- КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.
- КС-10. Здатність визначати актуальні напрями і завдання психологічної профілактики з урахуванням моніторингу та аналізу соціально-психологічної ситуації в закладі освіти відповідно до визначених завдань, особливостей розвитку та вікових особливостей цільових аудиторій.
- КС-11. Здатність обирати та практично застосовувати інструменти (методи, методики, процедури), види, форми та змістове наповнення психологічної просвіти відповідно до визначених напрямів та завдань, потреб, особливостей розвитку та вікових особливостей цільової аудиторії.

КС-12. Здатність обирати та практично застосовувати методи психологічної діагностики відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища.

КС-14. Здатність надавати психолого-педагогічну допомогу педагогічним працівникам в організації освітнього процесу та створенні, підтримці та розвитку психологічного безпечного освітнього середовища, брати участь в діяльності закладу освіти із забезпечення освітньої діяльності та освітнього процесу, передбаченої законодавством та установчими документами.

КС-15. Здатність до самоорганізації, планування та підготовки до здійснення трудових функцій психологом.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН-4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПРН-6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПРН-10. Володіти умінями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

ПРН-13. Визначати та прогнозувати актуальні напрями психологічної профілактики відповідно до визначених завдань.

ПРН-14. Обґрунтовано вибирати та застосовувати ефективні інструменти (методи, методики, процедури), форм та зміст психологічної просвіти, складати та реалізовувати просвітницькі програми, аналізувати і обирати оптимальні педагогічні технології навчання і виховання здобувачів освіти.

ПРН-15. Застосовувати психодіагностичні методи для збору емпіричних даних з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей учасників освітнього процесу та процедури застосування методу.

ПРН-16. Визначати та обирати зміст, вид та форму психологічної допомоги відповідно до потреб, особливостей розвитку та вікових особливостей цільової аудиторії.

ПРН-17. Надавати педагогічним працівникам допомогу в організації ефективної освітньої діяльності та попередження професійного й емоційного вигорання, брати участь у відповідних видах діяльності в діяльності закладу освіти із забезпечення освітньої діяльності та освітнього процесу (педагогічній раді, команді психолого-педагогічного супроводу, комісії з розгляду випадків булінгу, застосуванні заходів виховного впливу до сторін булінгу, формування індивідуальної освітньої траєкторії та складанні ІПР та ІПН й інших організаційних формах роботи, передбаченої законодавством та установчими документами)

У кваліфікаційній роботі студент має продемонструвати глибокі знання з психолого-педагогічних дисциплін, здатність проводити наукові дослідження,

мислити, аналізувати, узагальнювати інформацію, робити висновки.

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи сприяють підвищенню рівня знань і вмінь студентів, глибокому вивченню обраної теми, засвоєнню форм і методів наукової роботи, розвитку критичного мислення, аналізу теоретичних ідей та концепцій.

Цінність кваліфікаційної роботи визначається її науковим і практичним значенням, логікою побудови, обґрунтованістю, чітким викладом матеріалу. Велике значення має вміння студента працювати з психолого-педагогічними джерелами, орієнтуватись у розмаїтті думок, виділяти головне, порівнювати та аналізувати різні погляди, концепції, підходи, висловлювати та обґрунтовувати власну позицію.

Вимоги, які висуваються до кваліфікаційних робіт:

- актуальність теми, відповідність її сучасним тенденціям і перспективам розвитку в певній галузі науки, практичним завданням у цій галузі;
- вивчення та критичний аналіз монографічних і періодичних видань з теми дослідження;
- вивчення та аналіз історії досліджуваної проблеми, її поточного стану;
- детальний опис наукового апарату дослідження, методів, процедури проведення та результатів емпіричних досліджень;
- узагальнення результатів, їх обґрунтування, чіткі висновки.

Отже, кваліфікаційна робота повинна продемонструвати розв'язання сучасних проблем дошкільної освіти, мати науково-теоретичне і практичне значення для сучасного етапу її розвитку, відображати результати проведеного дослідження та містити обґрунтовані висновки.

Незалежно від характеру дослідження (теоретичне/практичне) кваліфікаційна робота повинна мати дослідницький характер.

Обов'язковою вимогою до такого типу робіт є їх виконання державною мовою у вигляді спеціально підготовленої праці (у твердій палітурці та в електронній формі) на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота присвячена вирішенню конкретної проблеми або комплексу проблем. Кожен студент виконує її індивідуально під керівництвом наукового керівника. У роботі мають міститися нові рішення, які повинні бути аргументованими та порівнюватися з уже відомими рішеннями. Робота має містити інформацію щодо практичного застосування наукових результатів дослідження, здобутих автором.

Оформлення кваліфікаційної роботи повинне відповідати вимогам до робіт такого типу (див. п. 2, с. 11).

Працюючи над кваліфікаційної роботи здобувач повинен обов'язково посилається на праці інших авторів, звідки він запозичує матеріал чи окремі результати, оскільки у випадку виявлення низького відсотку оригінальності, робота не допускається до захисту та повинна бути перероблена.

Основні положення роботи рекомендовано відобразити у доповідях на

наукових конференціях, семінарах чи інших наукових заходах, що свідчить про достатньо високий науково-теоретичний рівень здобувача освіти та враховується при захисті.

Дидактична карта навчальної дисципліни

№ п/п	Зміст роботи	Кількість годин	Форма звітності
Змістовий модуль 1 (перший семестр)			
1	Участь у формуванні теми кваліфікаційної роботи. Вибір емпіричного матеріалу дослідження. Узгодження етапів і термінів виконання роботи. Формування робочої гіпотези.	4	співбесіда
2	Ознайомлення зі змістом “Правил академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича” (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view) та “Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича” (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view)	8	тези у робочому зошиті
3	Опрацювання вимог до оформлення кваліфікаційної роботи.	8	тези у робочому зошиті
4	Опрацювання літератури з теми дипломного дослідження. Пошук і систематизація джерел знань, дотичних до теми кваліфікаційної роботи	60	складання каталогу
5	Написання вступу до дипломної роботи. Узагальнення та критичний аналіз зібраних наукових матеріалів за темою роботи.	80	текст
	Всього за семестр	160	
Змістовий модуль 2 (другий семестр)			
6	Опрацювання літератури з теми дипломного дослідження. Аналіз та систематизація теоретичного матеріалу до першого розділу	60	складання каталогу
7	Написання першого розділу дипломної роботи	80	текст
	Всього за семестр	140	

Змістовий модуль 3 (третій семестр)			
8	Систематизація практичного матеріалу до другого розділу (третього розділу – за наявності) дипломної роботи. Аналіз і класифікація емпіричного матеріалу. Виявлення релевантних для розкриття досліджуваної проблеми ознак у прикладах емпіричного матеріалу. Виявлення потенційних проблем перекладу і шляхів їх розв'язання. Фіксація робочої гіпотези. Розширення емпіричного матеріалу для забезпечення належного термінологічного опису емпіричного матеріалу й застосування методологічного інструментарію.	100	діаграми, гістограми, таблиці
9	Написання та публікація наукової статті/тез з теми дипломного дослідження	20	текст
10	Написання другого розділу (третього розділу – за наявності) дипломної роботи. Робота над систематизацією, класифікацією та оформленням результатів аналізу теоретичних джерел. Редагування кваліфікаційної роботи (орфографія, пунктуація, стилістика, текстова зв'язність і цілісність).	100	текст
11	Формування висновків. Складання анотації до кваліфікаційної роботи.	10	текст
12	Формування списку використаних джерел та додатків.	5	текст
13	Підготовка попереднього захисту. Підготовка доповіді та презентації результатів до захисту кваліфікаційної роботи. Захист кваліфікаційної роботи.	5	презентація
Всього за семестр		240	
РАЗОМ		540	

ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання здобувачем складної задачі у сфері дошкільної освіти, що вимагає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, характеризується невизначеністю умов/вимог.

Подана до захисту кваліфікаційна робота є письмовим звітом, який відображає результати власних спостережень, теоретичних і/або експериментальних досліджень студента за обраною темою.

Загальні вимоги до технічного оформлення роботи

Основний обсяг кваліфікаційної роботи не повинен перевищувати 82 сторінок (до основного обсягу кваліфікаційної роботи не входить список використаних джерел, додатки, рисунки та таблиці, які займають площу сторінки, але підлягають загальній нумерації).

Розмір та характеристика шрифту.

Текст кваліфікаційної роботи набирається у форматі *.doc (*.docx, *.rtf) та друкується з одного боку стандартного аркушу А4.

Міжрядковий інтервал – 1,5.

Гарнітура – Times New Roman (TNR), кегль – 14 пт, колір – чорний.

Щільність – однакова по всьому тексту

Текст має бути вирівняний за шириною сторінки, абзацний відступ – 1,25 см, без переносів.

Поля сторінки: ліве – 25–30 мм, праве – 10–15 мм, верхнє та нижнє – по 20 мм.

Розміщення тексту.

Текст роботи має поділятися на розділи і підрозділи. Заголовки параграфів (структурних частин роботи) друкують великими літерами: **«ЗМІСТ»**, **«ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ»** (за необхідності), **«ВСТУП»**, **«РОЗДІЛ 1»**, **«РОЗДІЛ 2»**, **«ВИСНОВКИ»**, **«СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»**, **«ДОДАТКИ»** (вирівнювання за центром без абзацного відступу).

Заголовки підрозділів друкують з абзацного відступу маленькими літерами (крім першої великої). Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Заголовки не мають складатися більше, ніж з одного речення.

Відстань між заголовком (виняток заголовок пункту) та текстом повинна дорівнювати одному рядку.

Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки.

Додатки та список використаних джерел, а також таблиці та рисунки, які займають площу цілої сторінки, не слід враховувати до загального обсягу роботи, але нумерація сторінок, на яких вони розміщені, відбувається на загальних засадах.

Для нумерації сторінок, розділів і підрозділів роботи, рисунків і таблиць, формул використовують арабські цифри (РОЗДІЛ 1, рис. 2.4, табл. 2.6).

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ» (наприклад, РОЗДІЛ 1), після номера крапку не ставлять. Назву заголовка розділу друкують з нового рядка. У кінці заголовків крапка не ставиться.

Ілюстрації (графіки, діаграми, малюнки, фотографії, схеми, карти тощо) і таблиці необхідно подавати відразу після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більші, ніж формат сторінки (А4), краще помістити у додатки.

Ілюстрації позначають словом **«Рис.»**, таблиці – словом *«Таблиця»*. Їх

нумерують у межах розділу. Про нумерацію рисунків і таблиць, поданих у додатках, йтиметься згодом (Розділ «ДОДАТКИ»).

Номер рисунка та таблиці складається з номера розділу і порядкового номера рисунка/таблиці, між якими ставиться крапка.

Наприклад, Рис. 2.1. – перший рисунок (схема, графік, діаграма тощо), поданий в другому розділі роботи (рис. 1).

Таблиця 1.1

Назва таблиці

Назва боковика (підмет)	Заголовок граф (присудок)		
	підзаголовки граф	підзаголовки граф	підзаголовки граф
назва ряду			
назва ряду			
назва ряду			
назва ряду			

Рис. 1. Приклад побудови таблиці

Номер, назва та пояснювальні підписи ілюстрації розміщують послідовно під ілюстрацією. Слово «Таблиця» та її номер набираються курсивом (*Таблиця 1.1*) і розміщують, вирівнюючи за правим краєм сторінки. Під цим написом подають назву таблиці (вирівнювання за центром, шрифт жирний) (рис. 1).

У таблицях неприпустимо використовувати шрифт більшого кеглю, ніж той, яким надруковано основний матеріал. Колір тексту – чорний. Варіації кольорів заповнення рядів/граф/клітинок у кваліфікаційній роботі не використовуються.

У назві таблиці чи заголовку граф рекомендовано вказувати одиниці, в яких подано дані. Наприклад, у %, у М (у відсотках, у середніх) тощо. Прийменник «у» зазначати не потрібно. Його замінюють комою (рис. 2, рис. 3).

Таблиця 2.1

Розподіл досліджуваних за рівнями стресостійкості, %

Досліджувані	Рівні стресостійкості		
	високий	середній	низький
діти молодшої групи	12%	38%	50%
діти середньої групи	30%	52%	28%

Рис. 3. Приклад оформлення назви таблиці з зазначенням одиниць вимірювання

Таблиця 2.1

Розподіл досліджуваних за рівнями стресостійкості

Досліджувані	Рівні стресостійкості, %		
	високий	середній	низький
діти молодшої групи	12%	38%	50%
діти середньої групи	30%	52%	28%

Рис. 3. Приклад оформлення назви таблиці з зазначенням одиниць вимірювання

Ідеальний варіант, якщо таблиця вміщується на одній сторінці. У іншому випадку її треба поділити на частини: на одній сторінці буде початок таблиці, на іншій – її продовження/закінчення. Сторінка, на якій розміщується продовження таблиці, розпочинається з фрази «Продовження табл. 1.1». Назви боковичка, заголовки та підзаголовки граф треба замінити рядом з пронумерованими графами (рис. 4).

<i>Текст</i>			
<i>Текст (табл. 1.1).</i>			
Назва таблиці			<i>Таблиця 1.1</i>
Назва боковика (підмет)	Заголовок граф (присудок)		
	підзаголовки граф	підзаголовки граф	підзаголовки граф
1	2	3	4
назва ряду			
назва ряду			
назва ряду			
назва ряду			
----- Розрив сторінки			
<i>Продовження табл. 1.1</i>			
1	2	3	4
назва ряду			
назва ряду			

Рис. 4. Приклад побудови таблиці, розміщеної на кількох сторінках

Ілюстративний матеріал, який використовується в наукових роботах, включає креслення, технічні малюнки, схеми, фотографії, гістограми, діаграмами та графіками, серед інших.

Графічний метод дозволяє узагальнити та наочно представити отримані дані, що допомагає зрозуміти зміни, які відбулися, які не завжди можна побачити у цифрах, навіть якщо вони представлені в таблиці.

Зображення залежності між величинами може бути представлено різними способами, включаючи діаграми (круг, розбитий на сектори), гістограми (горизонтальні чи вертикальні стовпчики) та графіки (прямі чи криві лінії).

Наприклад:

**Рис. 1. Перша вальдорфська школа для дітей
(м. Штутгарт, 1919 р.)**

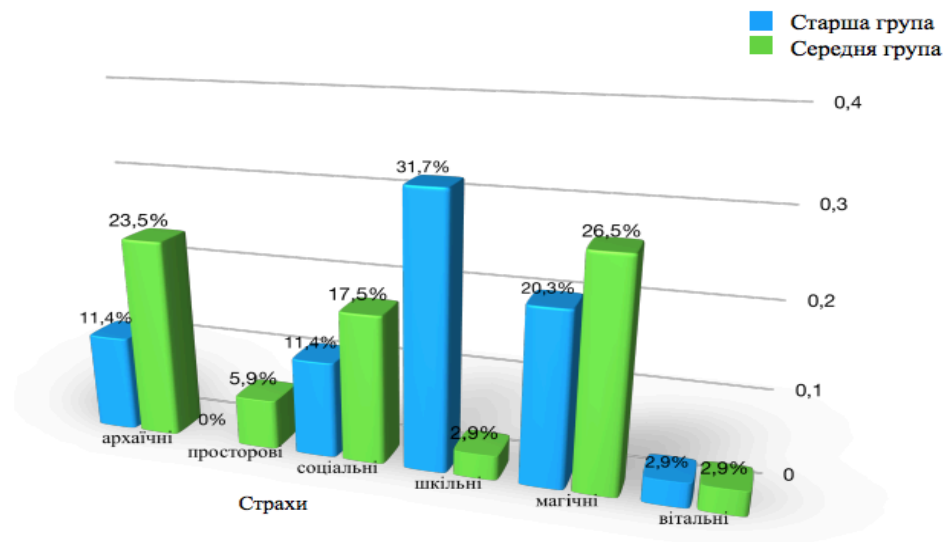

Рис. 10. Види страхів у дітей середньої та старшої груп закладу дошкільної освіти, n=60

Рис. 11. Види страхів у дітей старшої груп закладу дошкільної освіти, n=30

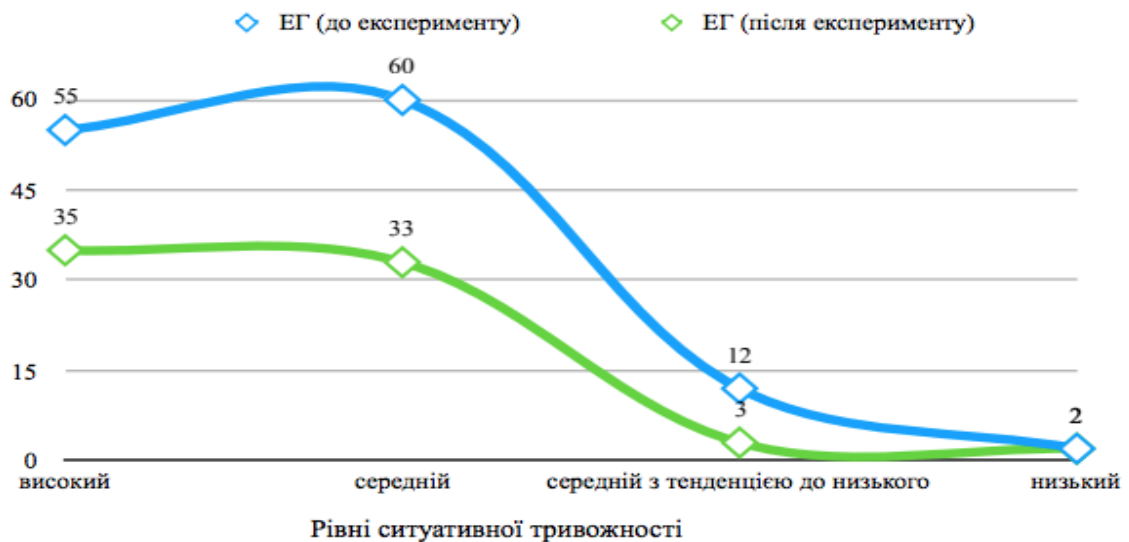

Рис. 12. Рівні ситуативної тривожності в експериментальній групі досліджуваних до та після формуального експерименту, n=30

ПРИМІТКИ

Якщо у таблицях чи рисунках є дані, одиниці, які необхідно пояснити, то створюється примітка/примітки (гарнітура – TNR, кегль – 12, шрифт – курсив).

Наприклад:

Якщо примітка одна: *Примітка.* * – $p \leq 0,05$.

Якщо приміток декілька: *Примітки:* * – $p \leq 0,05$; ** – $p \leq 0,01$.

ФОРМУЛИ

Формула записується з нового рядка після першої згадки про неї та нумерується в межах розділу.

Наприклад: f -значення показника можна знайти за формулою (2.1)

$$f_i = \frac{i - 1}{n - 1}$$

(2.1)

де n – кількість значень, i – індекс значення.

СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота повинна містити такі елементи:

- титульний аркуш (див. Дод. Г);
- зміст (див. Дод. Д);
- перелік умовних позначень (*за необхідності*);
- вступ (3–5 сторінок);
- основну частину (розділи, підрозділи) – два/три взаємопов’язані та логічно побудовані розділи, які у повному обсязі розкривають тему дослідження (40–50 сторінок). Перший розділ, як правило, менший, ніж другий (не менше 25% сторінок основного змісту роботи);
- висновки (2–3 сторінки);
- список використаних джерел (50–70 джерел);
- додатки.

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

Титульний аркуш – перша сторінка роботи. Він враховується до загальної нумерації сторінок (див. Додаток Е). На титульному аркуші номер сторінки не вказується. На наступних сторінках нумерацію проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці (кегль – 12, гарнітура – TNR).

На титульному аркуші подається така інформація: найменування закладу вищої освіти, факультет, на якому виконувалася робота, кафедра, на якій була затверджена тема, назва роботи, статус (студент) та його прізвище, ім’я по батькові, шифр і

спеціальність; науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ім'я наукового керівника; місто, де розташований заклад вищої освіти, та рік захисту кваліфікаційної роботи.

АНОТАЦІЯ (ABSTRACT)

Анотація розміщується після титульного аркуша.

Обсяг анотації – 1,5 сторінки. Мова анотації – українська (1 сторінка), та англійська (0,5 сторінки).

Анотація – це «коротка характеристика роботи, яка містить перелік основних питань теми», це своєрідна «візитна картка виконаної роботи», «знайомство з науковою роботою». Вона повинна продемонструвати унікальність кваліфікаційного дослідження.

Анотація до кваліфікаційної роботи – це короткий опис кваліфікаційної роботи, що характеризує її зміст у досить лаконічній формі.

Головна мета анотації – дати чітке уявлення про власну кваліфікаційну роботу. Вона повинна містити мінімальну, але одночасно змістовну інформацію про роботу. В анотації недопустимі роздуми, цитати, скорочення та аббревіатури.

Анотація завжди пишеться після завершення написання усієї наукової роботи, оскільки містить не лише загальні відомості про дослідження, але й практичні результати, які важко передбачити заздалегідь.

Структура анотації: інформація про автора, вступна частина, основна частина, заключна частина, ключові слова (5-10).

ЗМІСТ АНОТАЦІЇ

1. Прізвище та ініціали студента;
2. Назва кваліфікаційної роботи, вид роботи (рукопис);
3. Спеціальність (шифр, назва);
4. Заклад вищої освіти;
5. Місто, рік;
6. Основні ідеї, результати та висновки кваліфікаційної роботи;
7. Ключові слова.

Анотація повинна відображати:

- 1) основні елементи вступу;
- 2) структуру роботи;
- 3) основні результати дослідження.

Матеріал в анотації слід викладати стисло та чітко. Доцільно використовувати синтаксичні конструкції, властиві мові ділових документів, уникати складних граматичних зворотів. Як правило, анотації містять такі набори лексем: *аналізується, доводиться, вказується, виявляється, визначається, розглядається, досліджується, описується; досліджено, подано, описано* тощо.

До анотації не треба включати бібліографічні посилання, таблиці, рисунки та формули.

Орієнтовний текст анотації містить стислу інформацію про те, чому присвячено наукову роботу, що є предметом і матеріалом дослідження, у світлі якої парадигми наукового знання проводилось дослідження, що зроблено для досягнення поставленої мети.

Наприкінці анотації наводяться ключові слова³ (3-10 слів). Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи.

Ключові слова необхідно подавати через кому в називному відмінку. Вони можуть містити об'єкт і предмет дослідження, область дослідження, матеріал дослідження.

Наприклад:

Для анотації українською мовою:

АНОТАЦІЯ

Головата М.М. Психологічні умови розвитку творчої уяви у дітей старшого дошкільного віку. – Рукопис. Магістерська робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта». – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Чернівці, 2023. – 85 с.

Зміст анотації (1 сторінка)

Ключові слова (5–10):

Для анотації англійською мовою:

ABSTRACT

Holovata M.M. Psychological conditions of development of creative imagination of children of the senior preschool age. – On the rights of the manuscript. Manuscript Master's Degree Program for Master's Degree in Specialty 012 Preschool Education. – Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. – Chernivtsi, 2023. – 85 p.

Contents of the abstract (0,5 сторінки)

Keywords (5–10):

³ Ключове слово – слово або стійке словосполучення із тексту анотації, яке з точки зору інформаційного пошуку несе смислове навантаження.

ЗМІСТ

Зміст – це перелік заголовків структури роботи (див. Дод. Д).

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркуша, починаючи з нової сторінки. Заголовки змісту повинні повторювати заголовки в тексті кваліфікаційної роботи та чітко відображати її завдання.

Скорочувати заголовки у змісті або подавати їх у іншій редакції, ніж у тексті роботи, не дозволяється.

До змісту включають: вступ; назви розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки і навпроти них – номери сторінок, які містять початок вище вказаних елементів.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

Перелік умовних скорочень друкується на окремому аркуші після **ЗМІСТУ**, якщо у кваліфікаційній роботі є специфічна термінологія (символи, скорочення, терміни ін.), що трапляється в тексті більше трьох разів.

Перелік умовних позначень формується у вигляді списку у дві колонки (рис. 5). Зліва за алфавітом записуються скорочення чи символ, праворуч – їх детальна розшифровка.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	
ВНД	вища нервова діяльність
Діти з ООП	діти з особливими освітніми поребами
ЗВО	заклад вищої освіти
ЗДО	заклад дошкільної освіти
ЦНС	центральна нервова система

Рис. 5. Приклад оформлення переліку умовних скорочень

Скорочення слів у кваліфікаційній роботі має здійснюватися відповідно до чинних стандартів ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила» (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) та ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

ОСНОВНА ЧАСТИНА РОБОТИ

ВСТУП

Вступ розкриває суть, стан наукової проблеми (вирішені та невирішені її частини), її значущість та обґрунтування необхідності проведення дослідження, науковий апарат, необхідний для розробки теми (табл. 1).

Обсяг вступу – 3–5 сторінки.

Складові вступу кваліфікаційної роботи

Актуальність теми дослідження

Стан дослідження проблеми

Мета дослідження

Завдання дослідження

Об'єкт дослідження

Предмет дослідження

Гіпотеза дослідження

Методи дослідження

Практичне значення результатів дослідження

Теоретичне значення результатів дослідження

Апробація результатів дослідження

Публікації

Структура роботи

Кожен компонент вступу записується з абзацу (*гарнітура — TNR, кегль – 14, шрифт – жирний, курсив*).

Актуальність теми дослідження – обґрунтована відповідь (думка) про значущість дослідження для психолого-педагогічної науки чи практики на сучасному етапі.

Стан дослідження проблеми – описується стан досліджуваної проблеми в теорії та практиці відповідної науки, визначаються невирішені аспекти.

Мета дослідження – очікуваний результат дослідження, який визначає його загальну спрямованість і логіку (одне речення).

Завдання дослідження відображають його основні етапи. Для кваліфікаційної роботи достатньо чотирьох завдань, формулювання яких варто починати словами: *розкрити, проаналізувати, дослідити, визначити, експериментально перевірити, провести аналіз, розробити, довести тощо*.

Зміст завдань дослідження може передбачати:

- вивчення історії та сучасного стану проблеми;

- розкриття сутності, структури, функцій об'єкта (предмета) дослідження;
- розробка умов реалізації явищ, які вивчаються на практиці;
- проведення експериментальної перевірки запропонованих ідей на практиці;
- розробка корекційно-розвивальної програми та перевірка її ефективності тощо.

Гіпотеза дослідження – наукове припущення, яке висунуте для пояснення якого-небудь явища та вимагає теоретичного обґрунтування і перевірки для його доведення. Гіпотеза умовно складається з двох частин:

Гіпотеза може бути **однофакторна**, якщо висувається одна умова, фактор та **багатофакторна** (якщо є декілька умов).

Об'єкт дослідження – предмети та явища, на які спрямована яка-небудь діяльність; це процес чи явище, що призводить до проблемної ситуації, яка потребує вирішення.

Предмет дослідження – ті суттєві зв'язки, відношення, процеси, які підлягають безпосередньому вивченню у цій роботі, тобто, це лише конкретна частина об'єкта, яку необхідно дослідити.

Методи дослідження – способи, прийоми, процедури й операції теоретичного та емпіричного пізнання, що є знаряддям отримання наукових фактів (рис. 6).

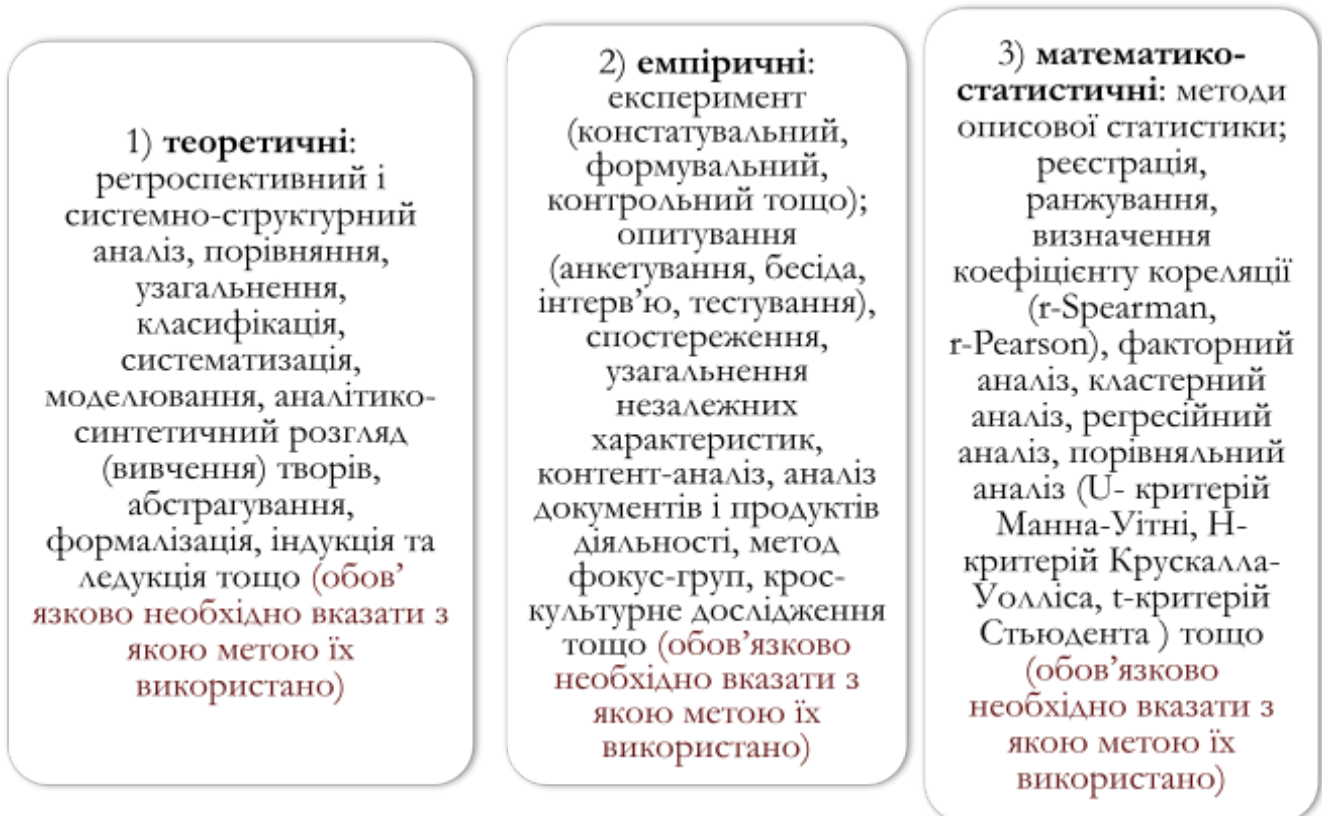

Рис. 6. Методи дослідження

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження:

- відомості про наукове застосування результатів дослідження або поради/рекомендації щодо їх використання;
- відомості про практичне застосування результатів дослідження або поради/рекомендації щодо їх використання.

Описуючи практичну цінність дослідження, необхідно надати інформацію про ступінь готовності до використання отриманих результатів чи масштабів їх застосування.

Апробація результатів дослідження – зазначення тих наукових конференцій, симпозіумів, семінарів і інших наукових та науково-практичних заходів, на яких було оприлюднено результати досліджень, викладені у кваліфікаційній роботі (*за наявності*).

Публікації. Вказується кількість публікацій за темою кваліфікаційного дослідження (*за наявності*).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. У цьому абзаці вступу необхідно вказати загальний обсяг кваліфікаційного дослідження, кількість сторінок основного змісту роботи, кількість таблиць, рисунків, найменувань у списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

У розділах основної частини подають: огляд літератури та вибір напрямів досліджень; загальну методiku та методи дослідження; емпіричну частину й етапи дослідження; результати теоретичних і/або емпіричних досліджень, їх аналіз та узагальнення. Обсяг основної частини роботи – 50–60 сторінок.

РОЗДІЛ 1 – огляд літературних джерел. У ньому розкриваються теоретико-методологічні, історичні аспекти досліджуваної теми, висвітлюються основні етапи розвитку наукової думки за проблемою. Стисло, критично у кінці заголовків і підзаголовків крапка не ставиться аналізуються праці науковців, визначаються ті питання, що залишилися невирішеними і, отже, мають місце у розв'язанні проблеми. Вкрай важливо, щоб цей розділ завершувався короткими висновками (резюме), що обґрунтовують необхідність проведення досліджень з обраної теми кваліфікаційної роботи.

Загальний обсяг оглядової реферативної частини не повинен перевищувати 40 % обсягу основної частини тексту. У першому розділі висвітлюють теоретичне обґрунтування проблеми, що досліджується, розглядають її сутність, значення, класифікаційні характеристики, історію та сучасні тенденції предмета дослідження, тощо. Варто порівнювати точки зору представників різних наукових шкіл, використовувати статистичні дані з обов'язковим посиланням на джерела їх опублікування.

Розділи основної частини, залежно від завдань і змісту кваліфікаційної роботи, можуть включати декілька підрозділів. Розділи позначаються арабськими цифрами

(РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2), підрозділи – двома цифрами відділеними крапкою (1.1. – перший підрозділ першого розділу, 2.2. – другий підрозділ другого розділу) (рис. 7).

Після розділу формулюються висновки зі стислим викладенням наведених у розділах наукових і практичних результатів (до 1 сторінки).

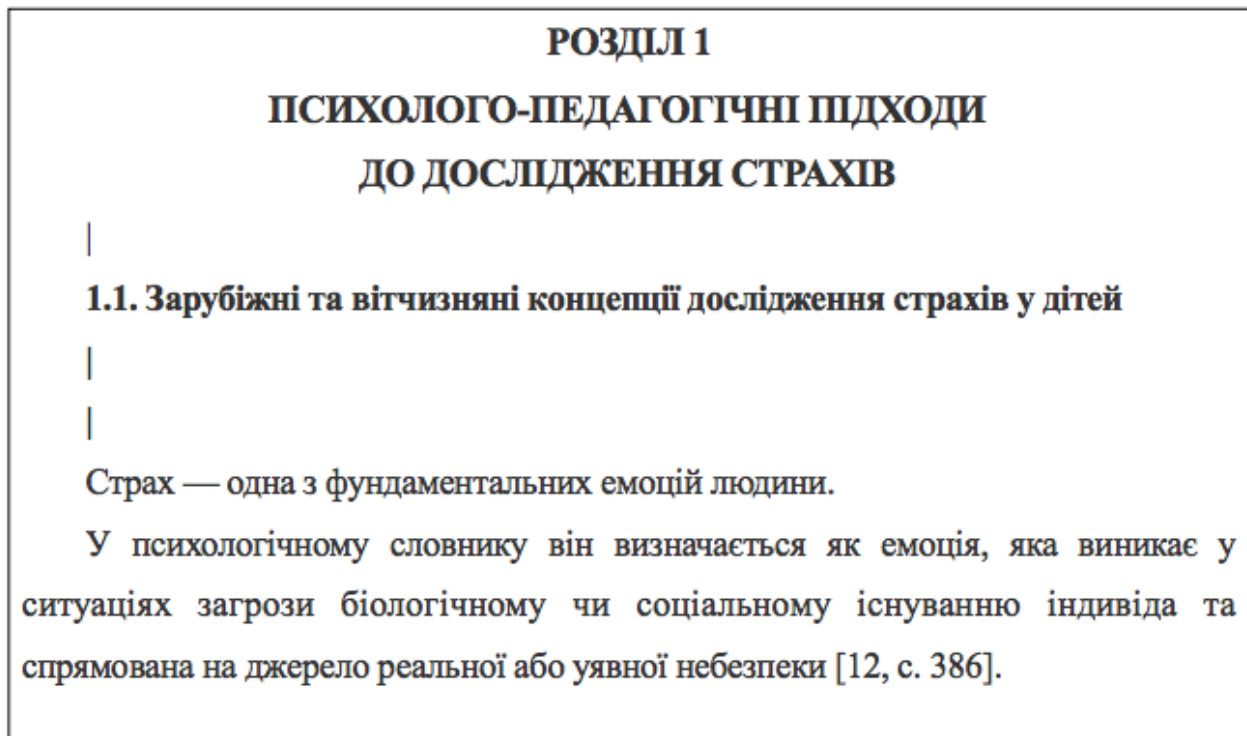

Рис. 7. Приклад оформлення розділу та підрозділу

РОЗДІЛ 2

У другому розділі обґрунтовується вибір напряму дослідження, здійснюється аналіз стану досліджуваної проблеми в діючих нормативних документах, програмах, освітньому процесі закладів освіти, викладається загальна методика проведення дослідження, описуються методи, обрані для вирішення його завдань.

Обов'язковим елементом цього розділу – є дослідно-експериментальна робота, що включає констатувальний, формувальний та контрольний етапи педагогічного експерименту.

Опис та проведення констатувального етапу дослідження передбачає вивчення реального стану досліджуваної проблеми в закладах освіти на початку дослідно-експериментальної роботи та визначення педагогічних задач, які необхідно буде вирішити в подальшому.

Формувальний етап експерименту є ядром педагогічного експерименту. Цей етап організовується на основі висновків із попереднього вивчення стану проблеми та аналізу результатів констатації. На формувальному етапі перевіряється цінність розробленої студентом методики, її окремих компонентів, прийомів та методів. Результати, отримані під час розв'язання завдань, є матеріалом для формулювання проміжних і остаточних висновків дослідження.

На контрольному етапі експерименту застосовується та сама методика, що і на констатувальному. Мета цього етапу – порівняти отримані результати з результатами формульованого етапу експерименту.

Далі описуються основні тенденції та окреслюються перспективні напрями подальших досліджень з обраної теми у вигляді методичних рекомендацій.

Після розділу формулюються висновки зі стислим викладенням наведених у розділах наукових і практичних результатів (до 1 сторінки).

ВИСНОВКИ

Висновки є завершальною й особливо важливою частиною роботи, де викладаються найважливіші авторські результати; це коротке резюме змісту кваліфікаційної роботи. Вони містять найважливіші наукові та практичні результати, висвітлені у кваліфікаційній роботі, відбивають ступінь досягнення поставленої мети. У висновках необхідно наголосити, як на якісних, так і на кількісних показниках результатів дослідження.

Висновки повинні нести наукову новизну чи особисту думку автора до вже відомого матеріалу як результату проведеного дослідження.

Кількість висновків переважно дорівнює кількості завдань кваліфікаційної роботи.

Висновки нумеруються та подаються у вигляді послідовності абзаців, які відповідають завданням дослідження.

Висновки показують, якою мірою вирішено завдання та досягнуто мети, сформульованої у вступі. Обсяг висновків – 3–5 сторінок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел – один із обов'язкових елементів кваліфікаційної роботи. Він містить перелік джерел (посібників, монографій, статей із журналів, довідників тощо), які були використані студентом під час написання кваліфікаційної роботи.

Список використаних джерел розміщується після висновків і не входить до основного змісту роботи. Він дає уявлення про те, наскільки добре студент зумів вивчити стан досліджуваної проблеми, наскільки глибоко він володіє предметом дослідження. Кількість позицій у списку використаних джерел – 60–80 джерел.

Список використаних джерел укладають в алфавітному порядку відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015⁴ (див Дод. Е).

⁴ ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. URL: https://dnaop.com/html/61402/doc-ДСТУ_8302_2015
ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

У кваліфікаційній роботі рекомендовано посилатися на нові джерела (джерела, видані протягом останніх 5–10 років).

Сукупність бібліографічних відомостей про джерело, його частину, які наведені за певними правилами, необхідні та достатні для характеристики твору і визначення його відмінностей від інших, називається бібліографічним описом.

Елементи бібліографічного опису відокремлюють умовними розділовими знаками: крапкою (.), двома крапками (:), комою (,), похилою лінією (/) тощо.

У бібліографічних описах застосовують чітко визначені скорочення.

Якщо у списку використаних джерел є джерела, написані різними мовами, то список укладають так:

- за алфавітом (А -> Я) записуються усі джерела, написані кирилицею; – після них – за алфавітом (А -> Z) усі джерела, написані латиницею;
- після них – усі джерела, написані ієрогліфічним письмом.

Нумерація джерел суцільна послідовна.

Довільне скорочення слів не допускається.

Бібліографічний опис джерела включає:

Відомості про автора (авторів). Назву видання : його характер і призначення. Відомості про повторність видання. Місце видання : Видавництво, рік видання. Кількість сторінок.

Наприклад: Гоулман Д. *Емоційний інтелект : книга, яка змінює уявлення, що таке бути розумним.* Харків : Vivat, 2018. 519 с.

Відомості про автора (авторів) включають прізвище (у називному відмінку) та ініціали.

Наприклад: Костюк Г. С., Дюма О. (син) тощо.

Назву видання вказують так, як вона вказана на його титульній сторінці. Якщо необхідно, її доповнюють додатковими відомостями (монографія, довідник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник тощо) чи відомостями про призначення видання (для школярів, студентів, викладачів і ін.), про офіційний характер видання, про те, що його перекладено з іншої мови тощо. Перед першими відомостями цієї групи ставлять дві крапки (:) та продовжують запис з малої букви. Усі інші додаткові відомості відокремлюють крапкою.

Відомості про авторство наводять у тому випадку, якщо книгу написано колективом із трьох і більше авторів. До них відносять також відомості про тих осіб, які брали участь у створенні праці (відповідальний редактор, укладач, перекладач тощо). Перед відомостями про авторство ставлять похилу лінію (/).

Наприклад: *Сучасна українська мова* / О. М. Григор'єв та ін. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 488 с.

Місце видання – населений пункт, у якому знаходиться видавництво, яке здійснило видання.

Наприклад: Київ : .., Чернігів : .., Івано-Франківськ : ...

Назва видавництва, яке здійснило видання.

Назву видавництва не потрібно брати у лапки.

Наприклад: Чернівці : Книги ХХІ століття

Рік видання записують арабськими цифрами та відокремлюють від попереднього елемента комою.

Наприклад: Івано-Франківськ : Плай, 2023.

Кількість сторінок – зазначення обсягу друкованої праці.

Наприклад: Київ : Yakaboo Publishing, 2022. 224 с.

Приклади оформлення бібліографічних посилань розміщені у Додатку Е (с. 59)

ДОДАТКИ

Додатки оформлюються як продовження роботи на наступних її сторінках. Кожний додаток слід починати з нової сторінки.

Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки. У позначенні додатків не використовують літери: Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Наприклад: Додаток А, Додаток Б тощо (рис. 8, рис. 9).

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Основні періоди освітньої діяльності П. Фрейре

Періоди діяльності	Характеристика
Період професійного самовизначення (1941–1964)	формування педагогічно-організаційної та управлінської діяльності (від викладання португальської мови і навчання в університеті до роботи в Соціальній службі)
Період науково-педагогічного становлення (1964–1980)	вдосконалення програми поширення письменності за межами Бразилії
Період розквіту освітньої діяльності (1980–1997)	розвиток наукової (поява перших книг-бесід), політичної (член партії), освітньо-управлінської (секретар освіти в муніципалітеті м. Сан-Пауло) діяльності

Рис. 8. Приклад оформлення додатку

Додаток В

Рис. 9. Приклад оформлення додатку

За необхідності текст кожного додатка можна розділити на окремі частини. *Наприклад*, Додаток А.1, Додаток В.3.1 тощо.

Рисунки, таблиці та формули, які містяться в додатках, нумеруються в межах кожного додатка. *Наприклад*, таблиця Д.1.2 – таблиця 2 першого розділу додатка Д, рис. А.1 – перший рисунок додатка А.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

Академічна доброчесність визначається як «сукупність моральних принципів і визначених законом правил, якими повинні керуватися студенти під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень студентів»⁵.

Здобувачі освіти повинні дотримуватися академічної доброчесності, що включає самостійне виконання навчальних завдань, поточний і підсумковий контроль результатів навчання (для осіб з ООП ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб; надання достовірної інформації.

⁵ Академічна доброчесність: проблеми реалізації та відповідальність. *WikiLegalAid: довідково-інформаційна платформа правових консультацій*. URL: <http://surl.li/bzmxv>

До порушень академічної доброчесності відносять:

1) *академічний плагіат* – оприлюднення (частково чи повністю) наукових результатів інших людей як результатів власного дослідження (творчості) або відтворення опублікованих текстів (творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

2) *самоплагіат* – оприлюднення (частково чи повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нового наукового доробку;

3) *фабрикація* – вигадання інформації (даних, фактів), що не є результатом проведеного наукового дослідження;

4) *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних щодо освітнього процесу чи наукових досліджень;;

5) *списування* – це використання зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, особливо під час оцінювання результатів навчання;

6) *обман* – це надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (творчої, академічної) діяльності чи організації освітнього процесу. Форми обману: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування;

7) *хабарництво* – надання (отримання) чи пропозиція щодо надання (отримання) учасником освітнього процесу коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших матеріальних/нематеріальних благ задля отримання неправомірної переваги;

8) *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення/заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

9) *надання здобувачам освіти допомоги під час оцінювання їх результатів навчання чи створення перешкод, які не передбачені умовами/процедурами оцінювання;*

10) *вплив (прохання, вказівка, погроза, примушування, умовляння тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника задля досягнення необ'єктивного оцінювання ним результатів навчання студента.*

Порушення академічної доброчесності призводить до *академічної відповідальності здобувачів освіти*: повторного проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо), відповідного освітнього компонента ОПП; відрахування із закладу освіти (крім учнів ЗОШ); позбавлення стипендії; наданих закладом освіти пільг тощо.

НАУКОВА ЕТИКА У РОБОТІ З ДЖЕРЕЛАМИ

Використання результатів, опублікованих іншими авторами, можливе лише за умови посилання на відповідне джерело, шляхом цитування, перефразування або узагальнення.

Цитування може виконуватися у прямій і непрямій формах.

До прямої форми (дослівної) цитування вдаються тоді, коли зміст цитати може значно постраждати через використання перефразування.

Застосовуючи непряму форму цитування, слід так будувати речення, щоб у ньому обов'язково було вказано автора/ів та так розкрито зміст думки, щоб її смисл було збережено в тому контексті, в якому вона була висловлена автором.

Цитуючи фрагменти авторських текстів, необхідно дотримуватися таких формальних правил:

- *цитата має бути дослівною чи автентично передавати смисл, вкладений у неї автором;*
- *цитата не повинна бути надто довгою;*
- *цитату треба записувати в лапках («») та вказувати посилання на джерело;*
- *якщо цитата дуже об'ємна і для достатнього цитування потрібно тільки її окремі фрагменти, то непотрібні словосполучення/речення з неї можна вилучати, а замість них покласти трикрапку (...);*
- *пояснення, які подаються в цитаті для уточнення та «розривають» її текст, треба подавати у квадратних дужках;*
- *цитати, що є незавершеними реченнями, повинні граматично узгоджуватися з текстом автора.*

Цитуючи інших авторів, прийнято посилатися на відповідні джерела. Найчастіше використовуються підтекстовий і закритий способи цитування. Іноді використовуються і внутрішньотекстові посилання, у яких частина відомостей про джерело подається в самому тексті, а решта даних – після нього.

У кваліфікаційній роботі прийнято використовувати закриті посилання (наприклад, [7, с.12] – цитата зі сторінки 12 з джерела за номером 7 у списку використаних джерел).

Якщо читачеві бажано відразу ознайомитися з джерелом, яке цитується, тоді краще використовувати підтекстові посилання.

Більшість текстів студентських кваліфікаційних робіт складається з *перефразовування та переказування*. На основі аналізу та узагальнення думок і аргументів інших авторів студент обов'язково повинен сформулювати, висловити й аргументувати власну думку/позицію, проілюструвати її, знайти достатньо доказів, щоб підтвердити її правильність, протиставити власну думку думці інших авторів чи продемонструвати слабкість аргументації окремих авторів щодо педагогічних ідей, причинно-наслідкових зв'язків між подіями тощо. При цьому дуже важливо стежити за тим, щоб власна думка не змішувалася з цитованою та не призводила до появи в роботі плагіату, як дослівного запозичення чужого тексту, що не супроводжується посиланням на джерело.

Кваліфікаційна робота, у якій студент припустився плагіату, до захисту не допускається.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ СУПРОВІДНИХ ДОКУМЕНТІВ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Обов'язкові супровідні документи до кваліфікаційної роботи – завдання до кваліфікаційної роботи (див. Дод. В); відгук наукового керівника (див. Дод. І); рецензія (див. Дод. З); експертний висновок результатів перевірки на академічний плагіат (див. Дод. К).

Висновок наукового керівника на кваліфікаційну роботу пишеться у відповідній формі (див. Дод. І) й містить:

- характеристику професійних та особистих якостей студента, його роботи над темою дослідження;
- зазначення актуальності дослідження, відповідності виконаної роботи завданням; критичний огляд змісту роботи із наголошенням на найбільш важливих і значущих питаннях, у яких здобувач освіти проявив самостійність, рівень теоретичної та практичної підготовки, ерудицію тощо; уміння аналізувати необхідні літературні джерела, застосовувати сучасні системні та інформаційні технології, обробляти й аналізувати результати емпіричної частини дослідження;
- найбільш важливі теоретичні та практичні результати роботи, їх апробацію (участь у конференціях, семінарах, оформлення патентів, публікації у наукових журналах тощо);
- інформацію про своєчасність виконання індивідуального плану, недоліки роботи й інші дані, що характеризують професійні якості здобувача;
- висновки щодо відповідності якості підготовки студента вимогам стандарту вищої освіти та можливості присудження йому відповідного ступеня та присвоєння кваліфікації.

За наявності негативної рецензії/відгука наукового керівника студент може бути допущеним до захисту кваліфікаційної роботи.

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі проводиться не пізніше, ніж за місяць до призначеної дати захисту.

Обов'язковими супровідними документами до кваліфікаційної роботи є відгук наукового керівника; рецензії, довідка про відсутність у роботі плагіату (дод. Е).

Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» проходять атестацію у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота, яка має бути захищена в ЕК, повинна відповідати вимогам методичних рекомендацій кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, її тема повинна бути затверджена на засіданні кафедри, робота повинна містити високий відсоток оригінальності (не менше 80%), отримати позитивний відгук на попередньому захисті. Рішення про допуск до атестації документується відповідним протоколом засідання кафедри, а на титульному аркуші кваліфікаційної роботи допуск підтверджується візою завкафедри.

Якщо у змісті кваліфікаційної роботи виявлено принципові недоліки (у висновках, обґрунтуваннях, розрахунках), робота містить високий відсоток плагіату або відхилення від стандартів, студент не допускається до захисту. Подібне рішення приймається на засіданні кафедри, а витяг з протоколу надсилається декану факультету для підготовки документів до наказу ректора про відрахування студента чи повторну атестацію через рік.

Негативна рецензія або відгук наукового керівника не є причиною відмови студенту в захисті кваліфікаційної роботи.

За два тижні до атестації допущена до захисту кваліфікаційна робота направляється завідувачем кафедри на рецензування та оприлюднюється секретарем ЕК в інституційному репозитарії відкритого доступу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича ARCher (<https://archer.chnu.edu.ua/>).

Захист кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії з атестації та складається з усного виступу здобувача, відповідей на запитання, озвучення рецензентами рецензій на роботу, оголошення оцінки кваліфікаційної роботи та здобутої кваліфікації.

Атестація здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої включаються викладачі кафедри, зовнішні стейкхолдери та їх представники, представники академічної спільноти, відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»⁶. Кількісний склад Екзаменаційної комісії визначається відповідно до наказу ректора «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи» і не може перевищувати п'яти осіб.

Завершується атестація видачею студенту диплома встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації «Магістр. 012 «Дошкільна освіта». Вихователь закладу дошкільної освіти».

СТРУКТУРА ДОПОВІДІ

Доповідь студента на захист кваліфікаційної роботи повинна бути змістовною та побудованою відповідно до її структури.

У доповіді необхідно назвати тему кваліфікаційної роботи, її актуальність і значущість; сформулювати мету та завдання дослідження; розкрити зміст і структуру

⁶ Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/djcdodmf/polozhennia-pro-atestatsiiu-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

роботи та доповіді про отримані результати, висновки та внесені пропозиції/розроблені рекомендації. Для кращого сприймання присутніми доповіді, рекомендовано представити результати роботи на слайдах презентації, яка показує основні теоретичні положення та практичні результати дослідження. Тривалість доповіді – 7–10 хвилин.

Після доповіді студенту задають питання члени комісії та присутні.

Доповідь повинна містити такі елементи: актуальність дослідження, його мета, завдання, наукова новизна та практичне значення роботи, методи дослідження, висвітлення результатів дослідження відповідно до завдань, їх обґрунтування, висновки та рекомендації.

Процедура засідання екзаменаційної комісії під час захисту кваліфікаційної роботи передбачає:

- оголошення головою ЕК короткої інформаційної довідки про здобувача, теми його кваліфікаційної роботи, результатів перевірки на оригінальність тексту кваліфікаційної роботи в інформаційній системі UNICHECK;
- виступ студента в довільній формі про зміст роботи, її актуальність і новизну, основні наукові висновки, отримані результати;
- відповіді студента на запитання голови, членів ЕК і присутніх на засіданні ЕК;
- зачитування головою ЕК висновку наукового керівника чи виступ наукового керівника із списком характеристик роботи студента-здобувача у процесі підготовки кваліфікаційної роботи;
- виступи рецензентів та відповіді здобувача на зауваження;
- оголошення головою ЕК оцінок студентів і завершення процедури захисту.

В умовах карантину (військового стану) процедура прийому і захисту кваліфікаційних робіт може проводитись у онлайн-режимі з використанням ІТ-технологій на платформі Google Meet.

Здобувач вищої освіти у строки визначені кафедрою (за 1 місяць), але не пізніше, ніж за два тижні до початку роботи екзаменаційної комісії, подають секретарю ЕК кваліфікаційну роботу та пакет супровідної документації (відгук наукового керівника, рецензії на кваліфікаційну роботу, подання голові ЕК) в електронному вигляді у форматі PDF (надсилають на електронну адресу кафедри). Паперовий варіант кваліфікаційної роботи та пакет супровідної документації надсилають засобами поштового зв'язку.

Під час захисту оцінюються якість виконання студентом кваліфікаційної роботи, рівень знань і набутих компетентностей щодо висвітлення теми, уміння аналізувати практичну діяльність, логічно й аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну точку зору.

ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Рейтинг здобувача освіти з підготовки кваліфікаційної роботи визначається за 100-бальною шкалою.

Методи контролю: співбесіда, перевірка структурних елементів змісту кваліфікаційної роботи, усне опитування.

Форма контролю: публічний захист.

Види контролю: підсумковий. Підсумковий контроль здійснюється під час публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Заліковий бал складається із суми балів, отриманих від наукового керівника (30 балів), рецензента (30 балів) та результатів публічного захисту (40 балів).

Розподіл балів для окремих етапів та елементів виконання кваліфікаційної роботи (науковий керівник)

Критерії оцінювання виконання кваліфікаційної роботи	Бали
відповідність роботи вимогам, встановленим методичними рекомендаціями для кожного виду кваліфікаційних робіт	6
правильність оформлення (роботи в цілому, таблиць, рисунків, посилань, списку використаних джерел)	6
виконання проміжних етапів розробки дипломної роботи відповідно до завдань і календарного плану	6
співпраця з науковим керівником протягом періоду виконання кваліфікаційної роботи	6
апробація результатів дослідження, проведеного в кваліфікаційній роботі	6
Разом	30

Розподіл балів для окремих етапів та елементів виконання кваліфікаційної роботи (рецензент)

Критерії оцінювання виконання кваліфікаційної роботи	Бали
відповідність змісту роботи заявленій темі, грамотність структурування роботи, збалансованість її розділів	4
правильність формулювань об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження, відповідність та доцільність застосованих методів дослідження	4

Критерії оцінювання виконання кваліфікаційної роботи	Бали
системність викладу матеріалу, відсутність повторів, логічних помилок	4
ступінь самостійності роботи (відсутність академічного плагіату), наявність посилань	4
наявність елементів наукової новизни	5
теоретична обґрунтованість основних положень кваліфікаційної роботи, що підтверджені підібраним та систематизованим фактичним і статистичним матеріалом	5
використання та опанування сучасної літератури, чинних нормативно-правових актів; правильність розрахунків, застосування методів статистичного аналізу тощо.	4
Разом	30

Розподіл балів за результатами публічного захисту кваліфікаційної роботи

Критерії оцінювання захисту кваліфікаційної роботи	Бали
Структура й обсяг презентації	4
Логічність побудови доповіді та презентації	4
Висвітлення змісту дослідження	5
Мовна компетенція студента	4
Встановлення контакту з аудиторією	4
Технічний аспект презентації; наявність та якість використання комп'ютерних технологій, інших форм аудіо- та візуальної наочності	4
Розуміння запитань	5
Повнота відповідей на запитання	5
Уміння аргументувати власну дослідницьку позицію	5
Разом	40

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
A	90–100	Відмінно
B	80–89	Дуже добре
C	70–79	Добре
D	60–69	Задовільно
E	50–59	Достатньо
FX	35–49	(незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1–34	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо:

- 1) робота виконана самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, відбиває глибокі теоретичні знання і практичні навички здобувача, його здатність до професійної діяльності;
- 2) здобувач оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків;
- 3) здобувач продемонстрував критичне ставлення до джерел і літератури, розкрив наукову новизну, сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації;
- 4) здобувач грамотно, з додержанням вимог держстандарту, оформив кваліфікаційну роботу;
- 6) здобувач на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, твердо та впевнено відповів на запитання членів комісії;
- 7) здобувач опублікував до захисту не менше однієї наукової публікації.

Оцінка «добре» (70-89 балів) ставиться, якщо:

- 1) робота виконана самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, відбиває глибокі теоретичні знання і практичні навички здобувача, його здатність до науково-професійної діяльності;
- 2) оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, допускає незначні порушення логічності й систематичності викладу;
- 3) робота має наукову новизну, однак здобувач не може в достатній мірі проаналізувати літературу і джерела з досліджуваної теми, але сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації;
- 4) оформив кваліфікаційну роботу з дотриманням вимог держстандарту, але допустив при цьому помилки чи неточності;
- 5) написав роботу грамотно, українською літературною мовою, допускаючи при цьому поодинокі орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;
- 6) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «задовільно» (50-69 балів) ставиться, якщо:

- 1) студент оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні та систематизації даних, їх обробці, осмисленні, систематичному викладі, формулюванні висновків, але у роботі порушена логічність і систематичність викладу, поверхневе опрацювання документів і матеріалів;
- 3) робота має копійчастий характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації;
- 4) допустив ряд помилок при оформленні роботи та її науково-довідкового апарату з відхиленням від вимог держстандарту;
- 5) написав роботу українською літературною мовою, але допустив у ній велику кількість русизмів, орфографічних, пунктуаційних та стилістичних огріхів;
- 6) на захисті продемонстрував поверхневі знання теми дослідження, не зумів відповісти на окремі запитання членів комісії;
- 7) до захисту не представив жодної публікації.

Оцінка «незадовільно» (до 35–49 балів) ставиться в тому випадку, коли здобувач, допущений до захисту кваліфікаційної роботи, абсолютно не орієнтується в роботі, не може відповісти на жодне запитання членів комісії, допущені такі грубі помилки:

- 1) зміст роботи не відповідає плану кваліфікаційної роботи або не розкриває тему дослідження;
- 2) сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження;

- 3) мета дослідження не узгоджена з проблемою, сформульована абстрактно і не відображає специфіки об'єкта і предмета дослідження;
- 4) автор не проявив самостійності, робота є компіляцією містить високий відсоток плагіату;
- 5) відсутній глибокий і всебічний аналіз сучасних документів, нової спеціальної літератури (останні 2-10 років) з теми дослідження;
- 6) аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми дослідження має форму анотованого списку і не розкриває рівень досліджуваної проблеми;
- 7) кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням;
- 8) у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал;
- 9) бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту;
- 10) як ілюстраційний матеріал використано таблиці, діаграми, схеми, запозичені не з першоджерел, а з підручника, навчального посібника, монографії або наукової статті;
- 11) Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам до кваліфікаційних робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Про вищу освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38.
2. Закон України «Про освіту» (2145-VIII від 05.09.2017 р., зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 р., зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Tex>
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
5. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 01.07.2016. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. С.8–20. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZklYZ3QzeEU/view?resourcekey=0-x51fNY74izbW1aYVTCrWdw>
6. Академічна доброчесність: проблеми реалізації та відповідальність. *WikiLegalAid: довідково-інформаційна платформа правових консультацій*. URL: <http://surl.li/bzmxv>
7. *Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/zpapoax/polozhennia-pro-orhanizatsiui-osvitnoho-protsesu.pdf>
8. *Виконання, оформлення та захист курсових робіт* : методичні рекомендації для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укл. Т.А. Колтунович. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 60 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4645>
9. *Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/fdud03f4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>
10. *Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/ozmf0rih/polozennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-plahiatu.pdf>
11. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності. Підкомісія 303 «Академічна доброчесність» Науково-методичної комісії 15 з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 24 с. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Recomms-of-2016.pdf>

Додаткова література:

1. Вдовенко В.В. *Математичні методи в психології* : навчально-методичний посібник. Кіровоград : ПП «Центр оперативної поліграфії» Авангард», 2017.

- 112 с. URL: http://dspace.cuspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2852/1/Математичні_методи_в_психології.pdf
2. Галян О.В. *Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання*. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20238/1/Metodolohiia.pdf>
 3. Данильян О. Г., Дзьобань О.П. *Методологія наукових досліджень* : підручник. Харків: Право, 2019. 368. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
 4. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях)*: навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
 5. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: https://moodle.chnu.edu.ua/pluginfile.php/521951/mod_resource/content/1/Methodol.pdf
 6. *Методологія наукових досліджень* : навчально-методичний посібник / автори: Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/35930/3/МЕТОДОЛОГІЯ%20НАУКОВИХ%20ДОСЛІДЖЕНЬ%20ПОСІБНИК%20ЧОРНОВИК%202022%20ЛИСТОПАДА.pdf>
 7. *Основи методології та організації наукових досліджень* : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с. URL : http://www.immsp.kiev.ua/postgraduate/Biblioteka_trudy/Konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.2010.pdf
 8. Пехота О. М., Єрмакова І. П. *Основи педагогічних досліджень*: навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2013. 287 с.
 9. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. *Методологія науково-педагогічних досліджень* : підручник. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с. URL : http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9021/1/Metodologiya_naukovo-pedagogichnikh_doslidzhen.pdf
 10. Тверезовська Н. Т., Сидоренко В. К. *Методологія педагогічного дослідження* : навч. посібн. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 440с. URL : <https://drive.google.com/file/d/1y4ivRttxMC92NJRdcD45P9rZk25fKCss/view?usp=sharing>
 11. Шліхта Н., Шліхта І. *Методичні рекомендації та програма курсу «Основи академічного письма»*. URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovy-akademichnogo-pysmametodychni-rekomendatsiyi-ta-programa-kursu/>
 12. Brno, Czech Republic. P. 31. 4. UiT: Plagiat Course in deterring student plagiarism. URL: <https://uit.mooc.no/courses/course-v1:UiT+Plagiat+Eng/about>

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library>

- chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>
 3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
 4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
 5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
 6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
 7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
 8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslugy.html
 9. Academic Plagiarism. URL: <https://academicplagiarism.com/>
 10. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
 11. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
 12. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
 13. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
 14. Закон України «Про інформацію». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
 15. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
 16. Колтунович Т.А. *Методологія та організація наукових досліджень* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2474>
 17. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: http://chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr
 18. Академічна доброчесність. *Сайт кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти*. URL: <http://preschool.cv.ua/академічна-доброчесність/>

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗРАЗОК ЗАЯВИ НА ВИБІР ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

_____ Марія ОЛІЙНИК
завідувача кафедри

«___» _____ 20__ р.

Завідувачу кафедри педагогіки і
психології дошкільної та спеціальної *(підпис*освіти
проф. ОЛІЙНИК Марії
студентки 5 курсу
спеціальності 012 “Дошкільна
освіта”_____
(прізвище, ім'я, по-батькові студента)

Телефон _____

E-mail: _____

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи _____

Керівником призначити _____

(вчене звання, ПРІЗВИЩЕ, ім'я наукового керівника)

«___» _____ 20__ р.

_____ (_____)

*(підпис студента)**(ім'я студента, ПРІЗВИЩЕ)*

“Погоджено”

Науковий керівник кваліфікаційної роботи

(підпис наукового керівника) (ім'я наукового керівника, ПРІЗВИЩЕ)

«___» _____ 20__ р.

ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

1. Дитячі вигадки (брехня) як розвиток уяви.
2. Скоромовки як засіб розвитку мовлення.
3. Заборона користування смартфоном як чинник розвитку агресивності дитини.
4. Сімейні читання як засіб розвитку особистості дитини дошкільного віку.
5. Вплив старшої дитини на інтелектуальний розвиток молодшої.
6. Особливості оволодіння іноземною мовою під впливом перегляду іншомовних мультфільмів.
7. Формування уявлень про професії у дітей молодшого дошкільного віку.
8. Народна казка як засіб трудового виховання дошкільників.
9. Реалізація принципів партнерської педагогіки в процесі індивідуальної роботи вихователя з дитиною та її батьками.
10. Шляхи формування безпечної поведінки у дітей дошкільного віку.
11. Екологічні проекти у формуванні основ екологічної свідомості дітей дошкільного віку під час ознайомлення їх з лікарськими рослинами.
12. Інноваційні форми співпраці вихователів з батьками у сучасному закладі дошкільної освіти.
13. Правила взаємодії педагогічних працівників ЗДО з батьками: аналіз програмно-методичного забезпечення.
14. Розвиток емоційного інтелекту в ігровій діяльності майбутніх першокласників.
15. Партнерська взаємодія батьків та вихователів з формування у дітей старшого дошкільного віку навичок економного використання природних ресурсів і їх збереження.
16. Організаційно-педагогічні умови формування мовленнєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку засобом цифрових технологій.
17. Організація ігрової діяльності дітей раннього та дошкільного віку в ЗДО в світлі сучасного програмно-методичного забезпечення.
18. Гра як вияв вільної самостійної діяльності дитини дошкільного віку.
19. Роль гри у спонуканні дитини дошкільного віку до практичного експериментування.
20. Використання моделей і схем в екологічному вихованні дошкільників.

21. Ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з природою Космосу засобами дидактичної гри.
22. Формування соціально-значущих якостей особистості у дошкільника в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.
23. Причини та шляхи подолання взаємного незадоволення співпрацею між вихователем і батьками.
24. Педагогічні умови формування соціальних компетентностей дошкільників в умовах дистанційного навчання.
25. Стабілізація емоційного стану дітей дошкільного віку в умовах воєнного стану засобом терапевтичних казок. Формування загальнокультурних знань майбутніх педагогів ЗВО засобами фахових методик дошкільної освіти дітей.
26. Моделювання освітнього простору ДНЗ у вимірах формування міжкультурної комунікації дітей.
27. Організація фахової підготовки майбутніх викладачів ЗВО до педагогічної діяльності в умовах магістратури.
28. Формування моральних якостей у дітей старшого дошкільного віку в процесі трудового виховання.
29. Організаційно-методичне керівництво взаємодією сучасного ЗДО та сім'ї.
30. Формування у дошкільників ціннісного ставлення до власного здоров'я.
31. Шляхи формування педагогічної майстерності вихователя дітей дошкільного віку.
32. Стан та перспективи розвитку системи спеціальної освіти в Україні та за рубежом.
33. Гендерне виховання в системі психолого-педагогічних досліджень сучасної дошкільної освіти.
34. Технології проектування і психолого-педагогічного супроводу обдарованої дитини дошкільного віку.
35. Компетентнісний підхід до формування логіко-математичного розвитку старших дошкільників в умовах типового навчально-виховного закладу.
36. Науково-методичні основи організації інтерактивного навчання старших дошкільників.
37. Педагогічні технології сенсомоторного розвитку дітей в образотворчій діяльності вихователя ЗДО.
38. Наступність ЗДО і школи у розвитку творчих здібностей дитини засобами образотворчого мистецтва

39. Компетентнісний підхід до розвитку обдарованої дитини у дошкільному закладі.
40. Формування логіко-математичної компетентності дітей у дидактико-розвивальному середовищі ЗДО.
41. Розвиток саморегуляції майбутніх педагогів як індикатор професійної готовності.
42. Педагогічна майстерність вихователя як чинник успішності професійної діяльності.
43. Педагогічні умови організації самостійної ігрової діяльності дітей дошкільного віку.
44. Управлінська компетентність майбутніх вихователів ЗДО у контексті їх професійної підготовки у ЗДО України.
45. Формування основ рефлексивних умінь дітей дошкільного віку в проявам агресивності у професійній діяльності вихователів.
46. Формування основ педагогічної техніки в майбутніх фахівців дошкільної освіти.
47. Формування дослідницьких умінь майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у фаховій підготовці.
48. Підготовка майбутніх вихователів до реалізації індивідуального підходу в роботі з дошкільниками.
49. Формування педагогічної компетентності майбутнього психолога ЗДО у процесі професійної підготовки.
50. Підготовка майбутніх вихователів до забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі в сучасних умовах.
51. Формування готовності майбутніх викладачів закладів вищої освіти до педагогічної діяльності.
52. Теорія і методика формування управлінської культури керівників дошкільної освіти.
53. Формування ділових якостей студентів педагогічних університетів у процесі професійної підготовки.
54. Формування риторичної культури майбутніх фахівців дошкільних навчальних закладів.
55. Розвиток ключових компетентностей науково-педагогічних працівників у системі методичної роботи вищого навчального закладу.
56. Проблеми дитячого білінгвізму в процесі навчання дошкільників англійської мови.

57. Використання інноваційних технологій у діяльності вихователя в умовах онлайн навчання дітей (старшого/молодшого) віку (вік на вибір) у ЗДО.
58. Підготовка майбутніх вихователів до розкриття дитячого творчого потенціалу як складова формування життєвої компетентності дітей
59. Використання сучасних інформаційних технологій як засобу розвитку пізнавальних інтересів дітей.
60. Організаційно-педагогічні умови демократизації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
61. Інноваційні технології педагогічного просвітництва батьків дітей дошкільного віку.
62. Порівняльний аналіз моделей дошкільної освіти в Україні та Румунії.
63. Спільна діяльність дорослих і дітей як чинник формування позитивних взаємин у сім'ї.
64. Психолого-педагогічні особливості розвитку особистості дитини в умовах війни.
65. Психологічні моделі переконуючого впливу у роботі з дітьми дошкільного віку.
66. Соціометричний статус дошкільника як чинник адаптації у групі ровесників.
67. Використання LEGO-технологій у роботі з дітьми дошкільного віку.
68. Психолого-педагогічні особливості розвитку соціальної впевненості у дітей старшого дошкільного віку.
69. Мовні індикатори особистісної тривожності дітей старшого дошкільного віку.
70. Психолого-педагогічні умови формування цінностей у дітей дошкільного віку.
71. Координація діяльності закладу дошкільної освіти та школи в забезпеченні психологічної готовності дітей до навчання у школі.
72. Модель функціональної компетентності сучасного керівника закладу дошкільної освіти.
73. Психолого-педагогічні чинники засвоєння дошкільниками етичних норм.
74. Особливості дитячого сприймання сімейних взаємостосунків.
75. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності майбутніх вихователів.
76. Особливості взаємозв'язку неправдивої поведінки дошкільника та його ставлення до себе.

77. Формування образу «Я» у дітей дошкільного віку з заниженою самооцінкою.
78. Особливості взаємозв'язку між паттернами студентської поведінки та вигоранням вихователя.
79. Позитивне самоствалення як чинник стійкості до професійного вигорання вихователів.
80. Батьківське ставлення як чинник формування емоційної сфери дитини.
81. Психолого-педагогічна допомога дитині в кризовій ситуації.
82. Психолого-педагогічні умови корекції страхів у дітей дошкільного віку.
83. Особливості психологічних детермінант агресивних проявів у вихователів.
84. Розвиток емоційного інтелекту в дітей старшого дошкільного віку.
85. Психологічні бар'єри в професійній діяльності вихователя.
86. Використання тренінгів та ігор у фаховій підготовці студентів спеціальності «Дошкільна освіта».
87. Психолого-педагогічні умови формування у студентів педагогічної майстерності.
88. Психолого-педагогічна модель сучасного вихователя закладу дошкільної освіти.
89. Особливості ціннісної системи вихователів в умовах хронічної психоемоційної напруги.
90. Ігрова діяльність як засіб формування соціально-комунікативної компетентності дошкільника.
91. Особливості соціалізації дітей в умовах різновікової групи закладу дошкільної освіти.
92. Вплив сучасних дитячих мультфільмів на формування особистості дошкільника.
93. Спільна продуктивна діяльність як засіб формування позитивних взаємин дошкільників.
94. Формування естетичної культури дітей дошкільного віку засобами природи.
95. Виховання у дошкільників позитивного емоційно-ціннісного ставлення до природного довкілля.
96. Будівельно-конструктивні ігри як засіб підготовки дітей до школи.
97. Виховання інтересу до праці у дітей дошкільного віку.
98. Особливості формування естетичних почуттів дітей дошкільного віку засобами природи.

99. Особливості формування емоційного забарвлення мовлення старших дошкільників.
100. Специфіка використання мнемотехніки у мовленнєвому розвитку дошкільника.
101. Особливості залучення дітей дошкільного віку до української народної обрядовості осіннього циклу.
102. Особливості реалізації здоров'язбережувальних підходів у мовленнєвому розвитку дошкільників.
103. Особливості використання методу проекту в мовленнєвому розвитку дітей в умовах ЗДО.
104. Формування творчої уяви дошкільників засобом декоративної діяльності за мотивами народних промислів (на матеріалі народної іграшки).
105. Формування у дітей дошкільного віку уявлень про рід і родовід.
106. Використання художньої літератури в процесі морального виховання дітей дошкільного віку.
107. Формування трудових умінь і навичок у дітей старшого дошкільного віку.
108. Чергування як засіб виховання відповідальності у дітей дошкільного віку.
109. Виховання самостійності у дітей молодшого дошкільного віку в самообслуговуванні.
110. Активізація мовлення дітей в закладі дошкільної освіти
111. Мовленнєвий етикет в професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти
112. Формування мовленнєвої компетенції дітей старшого дошкільного віку засобом цифрових технологій
113. Підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку виразності мовлення в театральній-ігровій діяльності
114. Психолого-педагогічні особливості розвитку емоційного інтелекту в ігровій діяльності дітей старшого дошкільного віку
115. Складання серій завдань з розвитку мовленнєвої активності дітей дошкільного віку засобом мнемотехніки
116. Інноваційні технології у мовленнєвій роботі з дошкільниками
117. Культура мовлення вихователя у формуванні мовленнєвої особистості дитини
118. Сучасні підходи до ознайомлення дошкільників з природою в закладі дошкільної освіти

119. Сучасні підходи до організації роботи з формування екологічної свідомості у дітей дошкільного віку
120. Природне довкілля як чинник формування відповідальності у дітей дошкільного віку
121. Партнерська взаємодія сім'ї та закладу дошкільної освіти у процесі національно-патріотичного виховання
122. Альтернативна педагогіка С. Френе
123. Вальдорфська педагогіка Р. Штейнера
124. Виховне значення будівельних ігор.
125. Дошкільна освіта у різних державах Європи
126. Зміст ступеневої системи вищої професійної освіти
127. Інновації у змісті, структурі, формах і методах управління закладом освіти для дітей дошкільного віку
128. Інноваційні пошуки прогресивних радянських педагогів у галузі дошкільної освіти.
129. Інноваційні пошуки українських учених з навчання та виховання дітей дошкільного віку.
130. Інноваційні технології в освітній діяльності.
131. Інноваційної діяльності вихователя дошкільного навчального закладу.
132. Інформаційні технології у професійній діяльності фахівця освіти.
133. Методика навчання дітей розв'язуванню арифметичних задач.
134. Методика навчання дошкільників Г. Домана.
135. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з множинами та операціями над ними.
136. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з величиною предметів.
137. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з геометричними фігурами.
138. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з цифрами.
139. Методика формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку.
140. Методика формування у дітей дошкільного віку уявлень про множину.
141. Методика формування уявлення про число та навчання лічбі.
142. Методика формування уявлень про форму та геометричну фігуру.
143. Модель освіти сталого розвитку – освітня модель «Довкілля».
144. Науково-методичне забезпечення змісту дошкільної освіти в Україні.

145. Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі України.
146. Особливості формування у дітей уявлень про вимірювання величини.
147. Особливості формування уявлень про час. Виховання чуття часу у дітей дошкільного віку.
148. Педагогічна концепція К. Орфа.
149. Педагогічні ідеї М. Монтесорі в системі дошкільної освіти.
150. Педагогічні умови використання сучасних технологій навчання вищої школи.
151. Педагогічні умови застосування мультимедійних засобів навчання у роботі з дітьми дошкільного віку.
152. Педагогічні умови розвитку креативності студентів спеціальності «Дошкільна освіта» у процесі фахової підготовки.
153. Підготовка вихователів дошкільних навчальних закладів до інтерактивного навчання і виховання дошкільників.
154. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до використання педагогічних інновацій у навчально-виховному процесі.
155. Пріоритетні напрямки підготовки працівників дошкільного профілю в умовах ступенів.
156. Програмно-методичного забезпечення змісту дошкільної освіти України.
157. Професійна готовність вихователя до інноваційної діяльності.
158. Професійно-педагогічна підготовка вихователя дошкільного навчального закладу.
159. Роль вихователя у творчій грі.
160. Становлення та розвиток професійної підготовки фахівців з дошкільного виховання в Україні.
161. Становлення та розвиток системи дошкільного виховання.
162. Сутність та зміст професійної діяльності вихователя дошкільного навчального закладу.
163. Сучасні напрями досліджень зарубіжних учених у галузі дошкільної освіти.
164. Сучасні особливості забезпечення академічної мобільності в Україні.
165. Технологія раннього й інтенсивного навчання М. Зайцева.
166. Технологія розвивальних ігор Б. Нікітіна.
167. Технологія розв'язування винахідницьких завдань Г. Альтшуллера.
168. Українські інновації в змісті навчання й виховання дітей дошкільного віку.

169. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі педагогічної практики.
170. Фундатори інноваційної зарубіжної теорії та практики в дошкільній освіті.
171. Фундатори української інноваційного руху в галузі дошкільної освіти.
172. Теорія і практика фахової підготовки майбутніх викладачів в освітніх системах зарубіжних країн.
173. Підготовка майбутніх педагогів до роботи з гіперактивною дитиною в закладах України.
174. Використанням інформаційних технологій у процесі формування комунікативної компетентності обдарованих дошкільників.
175. Тенденції розвитку навчання і виховання обдарованої особистості у світових і вітчизняних теоріях та практиці.
176. Комп'ютерні технології як засіб розвитку пізнавальних здібностей дітей
177. Інноваційно-пошукова робота педагога у галузі методики образотворчої діяльності.
178. Ігрові технології в змісті професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО.
179. Теорія і практика формування інформатичної компетенції майбутніх педагогів у ЗВО.
180. Ділова гра як засіб підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності.
181. Теорія і практика педагогічної освіти жінок в освітніх системах різних країн зарубіжжя.
182. Формування творчої особистості педагога у процесі його комунікативної діяльності.
183. Використання інноваційних освітніх технологій у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення.
184. Міжкультурна комунікація у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів.
185. Вплив комунікації вихователя на розвиток мовних здібностей дітей.
186. Усна народна творчість як засіб впливу на пізнавальний і особистісний розвиток дітей дошкільного віку.
187. Особливості пісочної терапії як методу розкриття творчого потенціалу дитини.
188. Формування гендерної ідентичності дітей дошкільного віку.

189. Використання альтернативної аугментативної комунікації у роботі з дітьми із особливими освітніми потребами.
190. Педагогічні умови формування креативності у дошкільників.
191. Сендплей як метод розкриття творчого потенціалу дитини.
192. Вплив народних ігор на розумовий розвиток дітей з особливими потребами.
193. Мовний розвиток дитини (звуки і слова): робота з Букварем.
194. Ефективність психолого-педагогічної підтримки розвитку особистісної зрілості студентів в освітньому просторі.
195. Мнемотехніка у корекційно-розвивальній роботі з дошкільниками.
196. Самодостатність як чинник розвитку психологічної саморегуляції особистості студентів у складних життєвих ситуаціях.
197. Використання арт-терапії як засобу психологічної корекції емоційних розладів у дітей.
198. Застосування арттерапії та артпедагогіки як інноваційної технології в контексті організації та змісту корекційно-розвивального навчання.
199. Нетрадиційні методи роботи з дошкільниками: музикотерапія, казкотерапія, кольоротерапія, арт-терапія.
200. Вплив народних рухливих ігор на формування фізичних та моральних якостей дітей молодшого шкільного віку.
201. Розвиток дрібної моторики у дітей-логопатів як засіб мовленнєвого та інтелектуального розвитку.
202. Кінезіологія як засіб розвитку мовлення та інтелектуальних здібностей дітей з особливими освітніми потребами.
203. Розвиток пізнавальних та творчих здібностей дошкільників засобами орігамі-мозаїки.
204. Розвиток мовної діяльності праворуких та ліворуких дітей.
205. Проблема переучування дитини-лівші в психолого-педагогічній літературі.
206. Агресивність дітей дошкільного віку в локусі психологічної допомоги.
207. Виховання особистісної ідентичності в дітей старшого дошкільного віку.
208. Вплив сім'ї на формування моделі агресивної поведінки дітей дошкільного віку.
209. Вплив сім'ї на формування особистості дитини дошкільного віку.
210. Дитячий фольклор як складова частина етнопедагогіки та їх роль у мовленнєвому становленні дошкільників.

211. Діагностика та корекція емоційно-особистісних розладів дошкільників як показник готовності до школи.
212. Емоційні порушення у дошкільників та способи їх корекції.
213. Ігрова технологія як ефективний засіб розумового виховання дітей в сучасному закладі дошкільної освіти.
214. Казкотерапія як засіб психолого-педагогічного впливу на емоційно-вольову сферу дошкільників.
215. Моральне виховання дітей передшкільного віку засобами художньої літератури.
216. Наступність дошкільного закладу та школи у формуванні соціальної компетенції дітей засобами сімейних традицій.
217. Національно-патріотичне виховання дітей передшкільного віку засобами краєзнавства.
218. Організаційні підходи до створення дошкільного освітнього середовища для українців за кордоном як зовнішньо переміщених осіб.
219. Організаційно-педагогічні умови підготовки фахівців дошкільної галузі у вищих навчальних закладах країн Європи в умовах інтеграційних процесів.
220. Основні шляхи реформування університетської освіти Австрії в контексті формування Європейського простору вищої освіти.
221. Педагогічні умови формування соціальних компетентностей дошкільників в умовах дистанційного навчання.
222. Підвищення професійної компетентності вихователів щодо формування уявлень дошкільників про родинні стосунки.
223. Проблеми обдарованої особистості в практиці сучасної дошкільної освіти.
224. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах війни.
225. Психолого-педагогічний супровід і підтримка обдарованої дитини в умовах модернізації освітньо-виховного простору.
226. Психолого-педагогічні засади створення і організації безпечного середовища для дітей дошкільного віку під час війни та у повоєнний період.
227. Психолого-педагогічні умови морально-духовного розвитку дітей дошкільного віку.
228. Розвиток графомоторних навичок дошкільників засобом технології пісочної анімації.
229. Розвиток розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку в процесі створення ними казок та фантастичних історій.

230. Соціальна адаптація старших дошкільників засобами ігрової діяльності.
231. Спільна діяльність дорослих і дітей як чинник формування позитивних взаємин у сім'ї.
232. Стабілізація емоційного стану дітей дошкільного віку в умовах війни засобом терапевтичних казок.
233. Сучасні тенденції професійної підготовки фахівців дошкільної галузі в університетах Німеччини.
234. Сюжетно-рольова гра як засіб формування комунікативних навичок у старших дошкільників.
235. Теоретичні основи організації особистісного розвитку дітей дошкільного віку у системі дошкільного виховання Литви.
236. Терапевтичний потенціал кататимно-імагінативного переживання образів у роботі з дітьми дошкільного віку.
237. Українські народні рухливі ігри як засіб фізичного виховання дітей.
238. Формування когнітивних здібностей дошкільника за допомогою дошки Більгоу.
239. Формування основ соціальної компетентності дітей 5-6 років засобами казки в закладі дошкільної освіти.
240. Формування особистісно-професійної компетентності майбутніх вихователів (психологів ЗДО) до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища.
241. Формування соціальної відповідальності у керівників навчальних закладів засобами інтерактивних технологій.
242. Формування творчої уяви дошкільників засобом декоративної діяльності за мотивами народних промислів (на матеріалі народної іграшки).

Перелік тем кваліфікаційних робіт розміщено на сайті кафедри (URL: <http://preschool.cv.ua/master-thesis/>).

Тематика кваліфікаційних робіт оновлюється щороку та затверджується на першому засіданні кафедри.

ПРИКЛАД ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ (підпис)

«___» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ студента/студентки

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

спеціальності 012 «Дошкільна освіта», _____ групи (денної/заочної) форми
навчання)

1. Тема кваліфікаційної роботи _____

науковий керівник кваліфікаційної роботи _____ ,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
(Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.).

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи _____

3. Об'єкт дослідження _____

4. Предмет дослідження _____

5. Перелік завдань, які потрібно розробити _____

6. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу _____

7. Орієнтовний перелік публікацій _____

8. Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів кваліфікаційної роботи	Примітка

Студент

(підпис)

(ім'я, ППРЗВІШЦЕ)

Науковий керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

(ім'я, ППРЗВІШЦЕ)

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

**Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти**

**Особливості психологічної корекції
невротичних порушень у дітей старшого
дошкільного віку**

**Дипломна робота
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)**

Виконала:
студентка 6 курсу, групи ____
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Прізвище, ім'я та по батькові

Керівник: науковий ступінь, вчене
звання, **прізвище, ім'я та по батькові**

До захисту допущено:

Протокол засідання кафедри № ____
від « ____ » _____ 20__ р.
зав. кафедри _____ проф. Олійник М. І.

Чернівці – 20__

(Для завантаження титульної сторінки перейдіть за посиланням URL:

https://docs.google.com/document/d/1BpejfGbsg5rInUfHBB40pJNDoiczv60_dLeCQauQAgo/edit?usp=sharing)

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ

ЗМІСТ	
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ	8
1.1. Назва параграфу	8
1.2. Назва параграфу	12
1.3. Назва параграфу	...
Висновки до розділу 1	...
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	...
1.1. Назва параграфу	...
1.2. Назва параграфу	...
1.3. Назва параграфу	...
Висновки до розділу 2	...
ВИСНОВКИ	...
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	...
ДОДАТКИ	...

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДЖЕРЕЛ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один, два, три автори	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. <i>Управління персоналом</i> : навч. посіб. 2-ге вид. переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с. Oxenden C., Latham-Koenig Ch., Brennan B. <i>New English File. Intermediate Teacher's Book</i> . New York : Oxford University, 2018. 216 p.
Чотири та більше авторів	<i>Академічна мобільність викладача закладу вищої освіти</i> : методичні рекомендації для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / М. І. Олійник, К. С. Кузнєцова, Т. А. Колтунович, І. Р. Перепелюк. Чернівці : Видавничий дім «РОДОВІД», 2019. 140 с.
Електронна книга	Колтунович Т. А., Чуйко Г. В. <i>Невідоме про відомих</i> : навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 160 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4191 (дата звернення: 15.02.2023).
Автор(и) та редактор(и) / упорядники / перекладачі / без автора	
За редакцією	Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. <i>Економічна психологія</i> : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с.
Складові частини джерел	
Частина книги	Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Стаття одного, двох або трьох авторів з періодичного видання/журналу	<p>Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науково-педагогічної системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006 (дата звернення: 01.05.2023).</p> <p>Длугунович Н. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2014. № 6 (219). С. 239–242.</p>
	<p>Гандзілевська Г. Б., Балашов Е. М., Колесник О. С. Акмеологізація представників української інтелігенції у контексті самопрезентації та самомоніторингу. <i>Вісник Національного університету оборони України</i>. 2020. № 1 (54). С. 66–73.</p>
Стаття з газети	<p>Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. С. 5.</p> <p>Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. <i>Голос України</i>. 2018. 20 лип. С. 10.</p>
Матеріали конференцій	<p>Микитейчук Х. Сутнісний аналіз поняття «підготовка дитини до школи». <i>Якісна освіта в Україні: тенденції, проблеми, перспективи</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 26-28 жовтня 2017 р.). Чернівці : Чернівецький нац. у-т, 2017. С. 78-82.</p>
Автореферати та дисертації	
Автореферати	<p>Микитейчук Х. І. Підготовка дитини до школи в системі дошкільної освіти Республіки Польща : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Львів, 2020. 20 с.</p>
Дисертації	<p>Рудницька-Юрійчук І.Р. Розвиток української дошкільної освіти й виховання в США та Канаді : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Львів, 2020. 311 с.</p> <p>Guikema J. W. Scanning Hall Probe Microscopy of Magnetic Vortices in Very Underdoped Yttrium-Barium-Copper-Oxide : dissertation for the degree of Doctor of Philosophy. Stanford University, 2004. 178 p. URL: https://web.stanford.edu/group/moler/theses/JWGThesis.pdf (Last accessed: 14.05.2022)</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Звіти НДР	Звіт за результатами дослідження умов для ефективного використання державного фінансування в науковій діяльності НАПНУ / Тетяна Жерьобкіна, Ірина Когут, Марія Куделя, Ігор Самохін ; керівник проєкту Єгор Стадний. Київ : Аналітичний центр CEDOS, 2018. 47 с.
Багатотомні видання	
Багатотомні видання	<p><i>Енциклопедія сучасної України</i> / Нац. акад. наук України. Київ, 2011. Т. 11. С. 111–117.</p> <p>Мащенко І. Г. <i>Енциклопедія електронних мас-медіа</i>. У 2 т. Т. 1. Всесвітній відео-аудіо-літопис: дати, події, факти, цифри, деталі, коментарі, персоналії. Запоріжжя : Дике поле, 2006. 384 с.</p>
Законодавчі, нормативні та патентні документи	
Законодавчі документи	<p>Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 01.01.2020 / ВР України. <i>ЛІГА: ЗАКОН</i>. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/Z960254K.html (дата звернення: 01.03.2023)</p>
Стандарти	ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2015. 16 с.
Патенти	Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Електронні видання	
Вебсайти	Міністерство освіти і науки України : вебсайт. URL: https://mon.gov.ua/ua (дата звернення: 06.04.2022).
Сторінка сайту	Белоусов П. Кібербезпека, соцмережі, відносини з ЄС: що готує 2020-й. <i>Інтер'ююз-Україна</i> . URL: https://internews.ua/opportunity/2020-forecast (дата звернення: 12.04.2022).
Блог	Нові українські журнали в Scopus 2019. <i>Пан Бібліотекар</i> : блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. URL: https://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2020/01/scopus-2019.html (дата звернення: 03.05.2023).
Онлайн-курс	Візуалізація даних : онлайн-курс. <i>Prometheus</i> . URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/DV101/2016_T3/about (дата звернення: 02.05.2023).

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Презентація	Бібліографічні посилання : загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015) : презентація. <i>SlideShare</i> . URL: https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015 (дата звернення: 06.04.2022).
Матеріал із соцмереж та <i>YouTube</i>	Кремінь Д. Сузір'я Коня : вірш. <i>Facebook</i> . <i>Дмитро Кремінь</i> . URL: https://www.facebook.com/ddkremin/posts/%20234415366739656?stream_ref=1 (дата звернення: 06.04.2022)
Фотозображення	Pexels : вебсайт. URL: https://www.pexels.com/ru-ru/photo/8613312/ (дата звернення: 05.05.2022).

Один із ресурсів, що допомагає автоматично оформити літературу згідно ДСТУ 8302:2015, – сервіс «[Grafati](https://www.grafiati.com/)».⁷

⁷ Grafati : website. URL: <https://www.grafiati.com/uk/> (Last accessed: 03.05.2023)

**ПОКАЗНИКИ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТЕКСТІВ
(СИСТЕМА UNICHECK)**

Рівень оригінальності твору	понад 80 %	Рекомендована дія
високий	понад 80 %	Текст вважається оригінальним і не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням
задовільний	від 55 % до 80%	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Необхідність повторної перевірки визначається Експертною радою
низький	від 35 % до 55%	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору
неприйнятний	менше 35%	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕЦЕНЗІЇ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

студента/ки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
на здобуття освітнього ступеня “Магістр дошкільної освіти”
за освітньо-професійною програмою
“Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)”
зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Прізвище, ім'я та по батькові *(у родовому відмінку)*

Текст рецензії⁸

Тема кваліфікаційної роботи _____

Обсяг кваліфікаційної роботи _____ (стор., літ. джерел)

Висновок про відповідність кваліфікаційної роботи завданням та освітньо-професійній програмі (науковій темі кафедри, запиту від стейкхолдера чи ЗДО тощо) _____

Загальна характеристика кваліфікаційної роботи, ступінь використання нормативно-методичної літератури та передового педагогічного досвіду управління _____

⁸ Рецензію складають у довільній формі (використання бланків-шаблонів неприпустимо) із зазначенням: відповідності кваліфікаційної роботи затвердженій темі та завданням; актуальності теми; реальності роботи (виконання за науковою тематикою кафедри, закладу дошкільної освіти тощо); загального огляду змісту роботи, при цьому рецензент оцінює кожний розділ роботи; ступеня використання сучасних досягнень науки, техніки, виробництва, інформаційних технологій; оригінальності прийнятих рішень та отриманих результатів; можливості впровадження результатів; недоліків.

Позитивні сторони кваліфікаційної роботи _____

Основні недоліки кваліфікаційної роботи _____

Висновок про кваліфікаційної роботу в цілому _____

Кваліфікаційна робота заслуговує оцінки: _____

Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації _____

Рецензент:

науковий ступінь, вчене звання,

посада

ПРИЗВИЩЕ та ім'я

(підпис)⁹

Дата

⁹ Підпис зовнішнього рецензента завіряється у відділі кадрів.

ЗРАЗОК ВИСНОВКУ КЕРІВНИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА КАФЕДРИ

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

ПОДАННЯ ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

Направляється студент _____ до захисту кваліфікаційної роботи (проєкту)
(прізвище та ініціали)

рівень вищої освіти _____

спеціальність _____
(назва спеціальності)

на тему: _____
(назва теми)

_____)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи (проєкту)

Студент (ка) _____

Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту)

_____ (підпис)

“ _____ ” _____ 20 ____ року

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу (проєкт)

Студент (ка) _____ допускається до захисту кваліфікаційної (роботи) проєкту
(прізвище та ініціали)

Протокол № _____ від _____ -

Завідувач кафедри _____
(назва)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20 ____ року

ЗРАЗОК ЕКСПЕРТНОГО ВИСНОВКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

Експертний висновок результатів перевірки на академічний плагіат

Відповідно до даних програми (назва антиплагіатної програми), (вид і назва роботи), автора (ів) _____, яка подана у файлі _____, за результатами перевірки є оригінальною на ____%. Враховуючи специфіку, робота вважається такою, що має (вказати рівень оригінальності: високий, задовільний, низький, неприйнятний) та (вказати подальшу дію щодо роботи: допускається до друку чи захисту; потребує доопрацювання з наступною перевіркою; не допускається до друку чи захисту).

_____(дата)_____

_____(підпис)_____ ПІБ

Методичні рекомендації

Тетяна Анатоліївна КОЛТУНОВИЧ

Марія Іванівна ОЛІЙНИК

Ярина Андріївна ТАНЯВСЬКА

Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт
на другому (магістерському) рівні вищої освіти
для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Електронне видання

Відповідальна за випуск *Олійник М.І.*

Технічний редактор *Колтунович Т.А.*